Ազգ

Azg
armenian daily

Ապրիլ 27
Երեքշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 77 (328)
գինը 5ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Ճգնաժամ

ԼՂՀ ուժերը ետ են քաշվում Քելբաջարից

Վերջին 24 ժամվա ընթացքում ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի հրամանով մասնակիորեն ետ են քաշվել Քելբաջարի շրջանի այն կետերից, ուր ավարտվել են ԼՂՀ սահմանների եւ խաղաղ բնակչության անվտանգությունն ապահովող ռազմական անհրաժեշտությունից բխող գործողությունները: Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, այս մասին, վկայակոչելով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեից ստացված տեղեկությունները, հայտարարել է ԼՂՀ մամուլի եւ լրատվության պետվարչությունը: Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների ծեռնարկած այս քայլը մեկ անգամ եւս ապացուցում է, որ ԼՂՀ զինված ուժերի նպատակը ոչ թե Ադրբեջանից տարածքներ գրավելն է, այլ երիտասարդ հանրապետության սահմանների եւ խաղաղ բնակչության անվտանգությունն ապահովելը: «Ազգ»

ՀՀ

Պետական բնակարանները անհասույց

ՀՀ Գերագույն խորհրդի երեկվա նիստում «Պետական եւ հանրային բնակարանային ֆոնդի սեփականաշնորհման մասին» օրենքի շուրջ ծավալված քննարկումները, որոնք սկսվել էին դեռեւս նախորդ նստաշրջանում, վերջապես ավարտվեցին: Առողջապահության եւ սոցիալական հարցերի հանձնաժողովի կողմից ներկայացված նախագիծը խորհրդարանի կողմից ընդունվեց առաջին ընթերցմամբ: Իսկ դա նշանակում է, որ նրանում ընդգրկված հիմնական դրույթները արմատական փոփոխությունների ենթակա չեն: Եւ թեեւ օրենքի վերջնական հաստատման մասին խոսելը դեռեւս շուտ է, հաշվի առնելով վետոյի հանգամանքը եւ ելնելով օրենքի առաջին հոդվածի պահանջից, կարելի է վստահորեն ասել, որ հանրապետության պետական եւ հանրային բնակարանային ֆոնդի բնակարանները կամավորության սկզբունքով որպես անձնական սեփականություն քաղաքացիներին են սեփականաշնորհվելու անհատույց:

Ճիշտ է, սեփականաշնորհված բնակարանների եւ բնակելի տների շահագործման, նորոգման եւ սպասարկման համար անհրաժեշտ ծախսերը պիտի կլինեն դրանց տերերը կատարել, բայց դա, ըստ էության, միայն ստեղծված պրակտիկայի արձանագրումը կլինի:

Խորհրդարանը քննարկեց նաեւ քաղաքացիության մասին օրենքի նախագիծը: Այն պատգամավորների կողմից լուրջ քննադատության արժանացավ, նրանում այնքան էլ հստակեցված չէին սփյուռքահայության իրավունքները: Հարցը քննարկության կդրվի այսօր եւ ամենայն հավանականությամբ լրամշակման նպատակով ետ կվերադարձվի:

Օրվա ընթացքում փակ նիստում Թուրքիա կատարած այցի, այնտեղ տեղի ունեցած բանակցությունների եւ հանդիպումների մասին հաղորդում լսեց հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Հ. Պ.

Ադրբեջանը շարունակում է երկդիմի խաղը: Երեկ Բաքվում կայացած բրիֆինգում Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Արիֆ Ալիեւը հաղորդեց, որ ապրիլի 26-ին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը պետք է քննարկեր Հայաստանի ագրեսիայի մասին հարցը: Նա հաղորդեց, որ նախորդ շաբաթ ՄԱԿ-ում Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Յուրի Վորոնցովը կարծիք հայտնեց, որ Սոչկվայում Ռուսաստանի միջնորդությամբ բանակցություններ են տեղի ունենում Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի միջեւ, եւ արդեն պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել զինադադարի մասին: Արիֆ Ալիեւն ասաց, որ Վորոնցովի հաղորդագրությունը կեղծիք է, որի նպատակն է հետաձգել հարցի քննարկումն Անվտանգության խորհրդում: Արիֆ Ալիեւի խոսքերով, պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել զինադադար հայտարարել ապրիլի 20-22-ը, երբ Ղարաբաղում էր գտնվում ԵԱՀԽ առաքելությունը: Սնարք

Համաքվե

ՎՍՏԱՀՈՒԹՅԱՆ ՔՎԵ՝ ԱՅՈ. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ ԱՆՈՐՈՇ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԼՈՒԾԱՐՈՒՄ՝ ՈՉ

Շաբաթ օրը Ռուսաստանի Հեռավոր Արեւելքում սկսված հանրաքվեն կիրակի օրը շարունակվեց երկրի մնացած վայրերում, հատկապես քաղաքային շրջաններում առավել մեծ ոգեւորությամբ, հակառակ լավ եղանակին, որ ռուսների մեծ մասի մեջ ցանկություն էր առաջացրել մեկնելու հողամաս կամ ծննդավայր գնալու: Ամբողջ աշխարհի կողմից մեծագույն ուշադրության արժանացած հանրաքվեն, ընդհանուր առմամբ, ավարտվեց բարեհաջող, հակառակ արձանագրված որոշ խախտումների, եւ նախնական արդյունքները կարեւոր հաղթանակ են նշում նախագահ Ելցինի, որ քվեարկության մասնակիցների ձայների ավելի քան 60 տոկոսի առկայությամբ ստացավ այնքան ցանկալի վստահության քվեն:

Սակայն նույնը չի կարելի ասել նրա տնտեսական բարեփոխումների ծրագրի մասին, որի արդյունքը, մինչեւ նախնական տվյալներով, չի կարող բավարարել նրա կառավարության մեջ պաշտոնավարող բարեփոխիչներին:

Գալով քվեաթերթիկի գլխավոր մյուս հարցին՝ խորհրդարանական վաղաժամ ընտրություններ անցկացնել երկրում, այդպես էլ չորոշվեց այն հարցը, թե ո՞վ է ղեկավարելու նախագահը, թե՞ խորհրդարանը: Խասբուլատովի գլխավորած համագումարը, հանրաքվեի ոչ վերջնական արդյունքով, շարունակելու է Ռուսաստանում երկիշխանության մասը կազմել:

Մեկնաբանելով հանրաքվեի նախնական արդյունքները, փոխնախագահ եւ Ելցինի հակառակորդ Ալեքսանդր Ռուցկոյը հայտարարեց, որ եթե Ռուսաստանի նախագահի հետ են 32 միլիոն քվեարկողներ, ապա նրա դեմ է շուրջ 70 միլիոն մարդ: Իսկ Գերագույն խորհրդի նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը շտապեց հայտարարել, թե հանրաքվեի արդյունքները «ոչ հաղթական եւ ոչ պարտյալ» վիճակն են ստեղծում երկրում:

Այսպիսով, հակառակ հոռետեսական կանխատեսումներին, նախագահ Ելցինն ստացավ ժողովրդական անհրաժեշտ նեցուկ որպես իշխանություն: Սակայն, կբավարարի՞ այն նրան իր տնտեսական ու քաղաքական բարեփոխումներն անցկացնելու գործում, հազիվ թե: Նախագահի հակաքայլերը խիստ սահմանափակ են, եւ դրանցից մեկը, հավանաբար, սահմանադրության նոր տարբերակն է, որը նա փորձելու է անցկացնել ամեն գնով:

«Ազգ»

Սփյուռք

Կարաջիչը մերժեց Վենս-Օուեն ծրագիրը

Բոսնիայում սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը, իր խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, միտսակցիան պատասխան տվեց եվրոպական համայնքի ներկայացուցիչ լորդ Օուենին, որ վերջին փորձն էր արել սերբերին ընդունել տալու ՄԱԿ-ի հովանավորությամբ կազմված Վենս-Օուեն ծրագիրը: Այդպիսով Բոսնիայում սերբերն ընդունեցին բաց պատերազմի ուղին: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն այսօր նոր որոշում է ընդունել սերբական ուժերի դեմ խստացված պատժամիջոցներ ու թերեւս օդային հարվածներ հասցնելու մասին: Մյուս կողմից, սերբերը Սրեբրենիցայում գտնվող ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերից պահանջեցին հեռանալ քաղաքից, պատճառաբանելով, որ նրանց ներկայությունը խանգարում է տեղի իսլամ զինյալների զինաթափմանը: Սրեբրենիցայում են գտնվում 114 կանադացի զինվորներ 20 զրահամեքենաներով:

Խաղաղության խոսակցությունների նախօրեին Իսրայելը կրակում է 400-ի վրա

Հակառակ արաբական շարքերում եւ հատկապես պաղեստինցիների միջեւ առաջացած խորը տարաձայնություններին, արաբ-իսրայելական բանակցություններն այսօր կվերսկսվեն Վաշինգտոնում, Մ. Նահանգների ու Ռուսաստանի հովանավորության տակ: Նախորդ օրը Իսրայելը թույլատրել էր, որպես «բարի կամքի արտահայտություն», տարիներ ի վեր Իսրայելից արտաքսված պաղեստինցիներից 30 հոգու վերադարձը, սակայն առանց որեւէ զիջում կատարելու այն 400 պաղեստինցիների նկատմամբ, որոնք դեկտեմբեր ամսին արտաքսվել էին հարավային Լիբանան: Վերջիններս, իրենց զգալով «դավաճանվածի» վիճակում, երեկ 2-րդ «մահվան երթ»-ը կատարեցին դեպի իսրայելական սահմանագիծ եւ 2-րդ անգամ դիմավորվեցին հրասայլերից, հրանոթներից ու գնդացիրներից արձակված կրակով: Վարչապետ Ռաբինը երեկ գրավյալ հողերում ապրող պաղեստինցիներին առաջարկեց մաս կազմել իրենց շրջանների բարգավաճման համար տրամադրված 75 միլիոն դոլարի գումարի տնօրինման գործին:

ԻՀԲ-ը ստանձնում է պայթեցման պատասխանատվությունը

Իռլանդիայի հանրապետական բանակ (ԻՀԲ) կազմակերպությունն ստանձնեց պատասխանատվությունը շաբաթ օրը Լոնդոնի առեւտրական կենտրոնում կատարված պայթեցման, որի հետեւանքով սպանվել էր 1, վիրավորվել 45 հոգի եւ պատճառվել էր մոտ 1,6 միլիարդ դոլլարի նյութական վնաս: Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը երեկ խստորեն դատապարտեց գործված արարքը, միաժամանակ զգուշացնելով, թե պայքարը շարունակվելու է ահաբեկչական այդ խմբավորման դեմ: Անգլիայի վարչապետը նույն ելույթում եվրոպական համայնքի մյուս երկրներին առաջարկեց համայնքի անդամ ընդունել նախկին կոմունիստական երկրներից ոմանց, որոնք, իր գնահատմամբ, բավական ճանապարհ են կտրել ժողովրդավարության եւ տնտեսության ազատականացման գործում: ■

Բեյրութ

ԼԻԲԱՆԱՆՈՒՄ ՆՇՎԵՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶՈՀԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐԸ

Լիբանանի հայ համայնքը նշեց 1915 թ. Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակի օրը: Բեյրութի Անթիլիաս արվարձանում, որտեղ գտնվում են հայկական եկեղեցին եւ Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի նստավայրը, ապրիլի 24-ին հավաքվել էին տասնյակ հազարավոր մարդիկ:

Հայ համայնքի երեք գլխավոր կուսակցությունները՝ Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը, Ռամկավար ազատական եւ ՍԴ Հնչակյան կուսակցությունները, այստեղ հանդես եկան համատեղ հայտարարությամբ, դատապարտելով Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության մեջ Թուրքիայի իշխանությունների անվայել գործողությունները: Նրանց կարծիքով, այն փաստը, որ Թուրքիան մինչեւ օրս որեւէ պաշտոն չի կրել դարասկզբին իրագործած հայերի ցեղասպանության համար, նրան խրախուսում է նոր հանցագործություններ կատարելու հայ ժողովրդի դեմ, որոնք այժմ գործադրվում են ադրբեջանցիների ձեռքով:

Փաստաթղթում ուշադրություն է հրավիրվում շրջանում Թուրքիայի գերիշխանությունը վերամեծելու Անկարայի փորձերի վրա: Թուրքիան ահաբեկում է արաբական երկրներին, կրճատելով Եփրատի ջրերի բացթողումը, նրանց դեմ կատարում տնտեսական դիվերսիաներ: Նա փորձում է արաբներին ստիպել մոռանալու իրենցից Թուրքիայի զավթած հողերի մասին, ասվում է հայտարարության մեջ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ցեղասպանությունը դատապարտվում է

Մոսկվա, 26 ապրիլ, Սնարք: Ապրիլի 24-ին, հայերի ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օրը Մոսկվայում հրավիրվեց ցեղասպանության դեմ շարժումը: Նախաձեռնողներն են՝ հրեական, հայկական, ռումինական եւ բուլղարական համայնքների ներկայացուցիչները, այսինքն այն ժողովուրդները, որոնք տարել են ցեղասպանության սարսափները:

«Մենք համոզված ենք, որ անցյալը, ներկան եւ ապագան անխզելիորեն կապված են միմյանց հետ, եւ նախորդ հանցագործությունների պատժած գնահատականի բացակայությունը հանգեցնում է նրանց կրկնությանը», ասվում է ցեղասպանության դեմ շարժման հռչակագրի մեջ: Փաստաթղթում նշվում է, որ մինչ այժմ պատշաճ գնահատական չի տրվել Թուրքիայում տեղի ունեցած ցեղասպանության փաստերին: Մինչդեռ, ցեղասպանության ժամանակակից քաղաքականությունը սկիզբ է առել հենց Թուրքիայում, ուր 19-րդ դարի վերջին եւ 20-րդ դարի սկզբին կոտորվել են միլիոնավոր սլավոններ, հույներ, մարոնիթներ, ասորիներ եւ հայեր: Թուրքական պետության կողմից կատարված հանցագործությունների միանշանակ գնահատականի բացակայությունը, նրանց հետեւանքների օրինականացումը քաջալերում են Թուրքիային, մղում նորանոր քայլերի: Ուստի այդ երեւույթն արդեն դուրս է գալիս Թուրքիայի սահմաններից: Այդ մասին են վկայում ցեղասպանության ներկա գործողությունները սկսած Սումգայիթից:

Հռչակագրի հեղինակները կոչ են անում բարի կամքի բոլոր մարդկանց եւ կազմակերպություններին միանալ ցեղասպանության դեմ շարժմանը՝ համատեղ ցեղասպանության քաղաքականությանը դիմակայելու նպատակով: «Ազգ»

Երեկ եւ նախորդ գիշեր որեւէ ռազմական լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում:

Ճակատ

Զինադադար մինչեւ ապրիլի 28-ը

Երեկ եւ նախորդ գիշեր շարունակվում էին ռազմական գործողությունները Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում գտնվող Օմարի լեռնանցքի մատույցներում: Այս ուղղությամբ ադրբեջանական կազմավորումները վերսկսել են իրենց հարձակումները: Երեկ, օրվա երկրորդ կեսին մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում երկուստեք կորուստներով շարունակվում էին: Այս մասին Ստեփանակերտից տեղեկացնում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ՝ վկայակոչելով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեից ստացված տվյալները:

Ըստ նույն աղբյուրների, ապրիլի 25-ին եւ 26-ին իրադրությունը Ասկերանի, Մարտակերտի եւ Հադրութի ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Միաժամանակ ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչությունից հայտնել են, թե Հայաստանը, ԼՂՀ-ն եւ Ադրբեջանը համաձայնվել են Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ ԱՄՆ-ի համատեղ առաջարկությանը՝ զինադադարի ժամկետը մինչեւ ապրիլի 28-ը երկարաձգելու վերաբերյալ:

Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում տիրող հարաբերական անդորրի մասին տեղեկությունները հաստատում են նաեւ ադրբեջանական աղբյուրները: Միաժամանակ Սնարք գործակալությունը հաղորդում է, թե ռազմական դիտորդների վկայությամբ, ադրբեջանական կողմը շարունակում է մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումները Ղարաբաղին սահմանամերձ Աղդամի, Ֆիզուլու եւ Ղուբաթլիի շրջաններում, ինչպես նաեւ Մռավի լեռնաշղթայից հյուսիս: Ղարաբաղի փորձագետների կարծիքով, նման նախապատրաստությունները վկայում են, թե Ադրբեջանը մտադիր չէ հրաժարվել ԼՂՀ-ի նկատմամբ իր ագրեսիվ ծրագրերից: Այդ է վկայում նաեւ Ադրբեջանի նախագահի պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի այն հայտարարությունը, թե ադրբեջանցիները երբեք չեն համակերպվի հայերի վերջին ռազմական հաջողությունների հետ: «Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ

ՓՈԽՆԱԽԱԳԱՀՆ ԻՐ ԱՅՑԸ ՀԱՄԱՐԵՑ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ

Լատինաամերիկյան երկրներ կատարած աշխատանքային այցից հետո, երեկ Հայաստանի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը հանդիպեց մամուլի ներկայացուցիչների հետ: Այցի հիմնական նպատակը ոչ միայն «Հայաստան» Համահայկական հիմնադրամի տեղական մարմինների աշխատանքների հետ ծանոթացումն էր, այլև միջպետական հարաբերությունների ամրապնդումը:

Փոխնախագահը հանդիպումներ է ունեցել Բրազիլիայի, Ուրուգվայի, Արգենտինայի բարձրաստիճան ղեկավարների հետ, ձեռք են բերվել քաղաքական խորհրդակցությունների շարունակման պայմանավորվածություններ: Հայաստանի փոխնախագահն իր այցի ընթացքում հանդես է եկել «ԱՊՀ-ն երեկ, այսօր, վաղը» դասախոսությամբ, որը մեծ ընդունելության է արժանացել: Ընդհանրապես, երկկողմ հանդիպումների ընթացքում զգացվել է Հայաստանի նկատմամբ այդ երկրների բարյացակամ տրամադրվածությունը:

Արգենտինայում բացվել է Հայաստանի ներկայացուցչություն, որտեղ իր պարտականությունների կատարմանն է անցել ժամանակավոր հավատարմատար Արա Հակոբյանը: Նա կհամակարգի Արգենտինայում, Բրազիլիայում և Ուրուգվայում Հայաստանի հետ կապված աշխատանքները, ինչպես նաև մամուլի կապերը:

«Հայաստան» Համահայկական հիմնադրամի գործադիր վարչության տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանը, որն ուղեկցում էր փոխնախագահին, մեզ հայտնեց, որ բազմաթիվ հանդիպումներ են տեղի ունեցել այդ երկրների հայ համայնքների ամենատարբեր կազմակերպությունների ու կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ, մեկ անգամ ևս ներկայացվել է հիմնադրամի կողմից տարվող աշխատանքների ծավալը: Ճշտվել են համայնքի և հիմնադրամի միջև տարվող աշխատանքների մեխանիզմները, փոխադարձ կապի ձևերը: Այդ առումով հիմնադրամի տեղի հանձնախմբերի հետ տարվել է գործնական աշխատանք:

«Ազգ»

Ապրիլի 25-ին հայ-նախիջևանյան սահմանագլխում կայացավ պաշտոնական հանդիպում ՀՀ նախագահի հատուկ հանձնարարությունների գծով արտակարգ և լիազոր դեսպան Դավիթ Շահնազարյանի և Ադրբեջանի Նախիջևանի ԻՀ միլլի մեջլիսի նախագահի առաջին տեղակալ Ռաշիդ Հասանովի և միլլի մեջլիսի նախագահի տեղակալ Սնար Սաֆարովի միջև: Այդ մասին մեր թղթակցին հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից: Հանդիպման ժամանակ կողմերը պայմանավորվել են միջոցներ ձեռնարկել պատանդներ միջազգայինը բացառելու համար, միևնույն ժամանակ ընդգծելով հայ-նախիջևանյան սահմանում կայունության պահպանման իրենց շահագրգռությունը:

«Ազգ»

Եվրոպական ընկերակցությունը Հայաստանին լրացուցիչ 20 միլիոն էկյու կտրամադրի պարենային հացահատիկի գնման համար: Ինչպես հայտնի է, 1992 թվականի բյուջեից Ընկերակցությունը Հայաստանին էր տրամադրել 38 միլիոն էկյու, որից 36-ը հացահատիկի և 2 միլիոնը դեղորայք գնելու համար: Ինչպես լրագրողներին հայտնեց ՀՀ պետնախարար Գագիկ Շահբազյանը, այդ վարկը Հայաստանին կտրամադրվի պայմանագիրը ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից վավերացվելուց հետո:

Սոցիալական

Կառավարությունը կօգնի գյուղացուն

Վերջին օրերին Հայաստանում նկատված աննախադեպ ցրտահարության պատճառած վնասները նվազագույնի հասցնելու, գյուղացուն սատար կանգնելու կառավարական միջոցառումներին ծանոթացրեց Հայաստանի Հանրապետության պետնախարար Գագիկ Շահբազյանը զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ ապրիլի 26-ին կայացած հանդիպմանը:

Պետնախարարը համառոտակի խոսեց ագրոտեխնիկական և այլ միջոցառումների մասին, որ կառավարությունը ձեռնարկում է ցրտահարված այգիները պահպանելու համար: Մյուս կողմից, նկատի ունենալով, որ գյուղացին ցրտահարված այգիներից բերք չակնկալելով, կարող է ծառերն ու այգիները հատել և այդ տարածությունն օգտագործել այլ մշակույթի համար, կառավարությունը մտադիր է գյուղացուն զերծ տոկոսներով երկարատև վարկ տրամադրել: Բացի դրանից, նրանք երկու երեք տարով կազատվեն շահութահարկից և նպաստահարկից:

Կառավարության մյուս ձեռնարկումն ուղղված է գյուղացու սոցիալական պաշտպանվածությանը: Այգիների պահպանության համար տրվելիք վարկից զատ նյութական օգնություն ցույց կտրվի չստացված բերքի վնասը մասամբ հատուցելու համար: Այդ մասին հաղորդում է ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունը:

Ծառայությունը հայտնեց նաև, որ ՀՀ կառավարության նախագահության ապրիլի 24-ին կայացած նիստում, որը վարում էր վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, քննարկման է առնվել հանրապետության 1993 թ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրում և բյուջեում փոփոխություններ կատարելու հարցը ըստ ՀՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում քննարկման ժամանակ արված դիտողությունների և առաջարկների: Առաջարկների զգալի մասն ընդունվել է, և ծրագրում ու բյուջեում կառավարության կողմից կկատարվեն համապատասխան լրացումներ ու փոփոխություններ: Մնացած առաջարկների կապակցությամբ հանձնարարվել է համապատասխան նախարարություններին անցկացնել հանգամանալի ուսումնասիրություն և ներկայացնել փոփոխությունների նպատակահարմարության վերաբերյալ եզրակացություն: ■

Մեզ հասած տեղեկությունների համաձայն, Մեղրու սահմանային կամուրջը, որը կապում էր Հայաստանը Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ, ջրի բարձրացման հետևանքով տեխնիկական վթարի պատճառով դուրս է եկել գործածությունից: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից մեզ հայտնեցին, թե կամրջի վերանորոգման համար կպահանջվի երկու օր:

«Ազգ»

Բանակ

Գարնանային զորակոչը նախապատրաստվում է

Տեղեկություններ կան, որ Ադրբեջանում մարդկանց հաճախ հենց փողոցներից բռնում և ուղարկում են ռազմաճակատ՝ այս մասին ուրբաթ օրը տեղեկացանք Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից: Ըստ երևույթին, Ադրբեջանը փորձում է նման ձևով համալրել ադրբեջանական բանակի՝ հիմնականում դասալքության պատճառով նոսրացած շարքերը: Միաժամանակ զորակոչային տարիքի երիտասարդներին արգելվում է դուրս գալ Ադրբեջանից՝ օդանավակայաններն ու ինքնաթիռները խիստ հսկողության տակ են: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի զինված ուժերին, որտեղ, ինչպես հայտնի է, մայիսին սկսվելու է հերթական զորակոչը, ապա Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դուլյանը տեղեկացրեց, թե ներկայումս իրականացվում են նախապատրաստական աշխատանքներ, և արվում է ամեն ինչ, որպեսզի զորակոչն անցնի նախորդներից ավելի կազմակերպված և իրականացվի նախատեսված ծավալներով: «Սա մեր բանակի կազմակերպման երկրորդ փուլն է, և բոլորս պետք է անենք ամեն ինչ, որպեսզի չկրկնենք նախորդ զորակոչի ժամանակ թույլ տրված սխալները, և մեր բանակը հզոր համալրում ստանա», ասաց նա: Անդրադառնալով Թուրքիայի կողմից Նախիջևանի վրայով Ադրբեջանին ցուցաբերվող ռազմական օգնությանը, պրն Դուլյանը տեղեկացրեց, որ թեև նախարարության ձեռքի տակ նման տեղեկություններ կան, այնուամենայնիվ Թուրքիան իր տարածում, Հայաստանի սահմանների մերձակայքում որևէ ագրեսիվ գործողություն չի կատարել, որը կարող էր Հայաստանի սահմանների համար վտանգավոր լինել:

«Ազգ»

Առգրավվել է 91 միավոր հրազեն

Ինչպես հաղորդում է Ադրբեջանի ՆԳՆ օպերատիվ բաժինը, հանրապետությունում արտակարգ դրություն մտցնելուց հետո անցած կես ամսվա ընթացքում իրավապահ մարմինները բացահայտել և առանձին քաղաքացիներից առգրավվել են 91 միավոր հրազեն, 70 հազար փամփուշտ և 180 փայտուցիկ լիցք: Արտակարգ դրության ռեժիմի խախտման համար ձերբակալվել է 3289 քաղաքացի, որից 152-ը ենթարկվել վարչական կալանքի: Չեր բակալվել և հանրապետական զինկոմիսարիատ է հանձնվել 215 դասալիք:

Սնարք

Կասպից ծովը էկոլոգիական աղետի գոտի՞

Ադրբեջանի բնապահպանության և բնօգտագործման վերահսկման պետական կոմիտեի նախագահ Արիֆ Մանսուրովը Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի և Իրանի բնապահպանության նախարարներին պաշտոնական դիմում է հղել, կոչ անելով Կասպից ծովը հայտարարել էկոլոգիական աղետի գոտի: Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեցին բնապահպանության պետական կոմիտեում, Ադրբեջանի իրավաղասության տակ գտնվող ծովի ջրատարածքին առնչվող այդ նախաձեռնությունը պաշտպանել է հանրապետության ղեկավարությունը: Սակայն Կասպից ծովը միասնական օրգանիզմ է, և աշխարհի այդ եզակի ծովային փրկության համար հարկավոր են մերձկասպյան բոլոր պետությունների համատեղ ջանքերը: Կասպից ծովի աղտոտման խնդիրը բարդացել է վերջին ժամանակներս դրա մակարդակի աղետալի բարձրացման կապակցությամբ, որի հետևանքով միայն Ադրբեջանում ջրածածկ են եղել մոտ 10 հազար և 40 փոքր բնակավայր՝ մոտ մեկ միլիոն ընդհանուր բնակչությամբ: Կանխատեսումներ կան ծովի մակարդակի հետագա բարձրացման վերաբերյալ: Իսկ Կասպից ծովում նավթահանույթի զարգացման ծրագրերն սպառնում են հետագա աղտոտմամբ:

Սնարք

Ստեփանակերտ

Ճշմարտությունը ադրբեջաներեն

Ստեփանակերտ, 26 ապրիլ, Սնարք: Մայիսի 1-ից ամենօրյա կդառնան Ղարաբաղի ռադիոյի ադրբեջաներեն հաղորդումները: Այդ մասին այսօր Սնարքի թղթակցին հաղորդեց ԼՂՀ հեռուստատեսության և ռադիոյի պետվարչության պետ Գարիկ Գրիգորյանը: Նրա խոսքերով, նման որոշմը թելադրված է նրանով, որ աճել է հետաքրքրությունը 1992 թ. սեպտեմբերից կարճ ալիքներով եթեր տրվող այդ հաղորդումների նկատմամբ: ԱՊՀ տարբեր վայրերից ստացվող փաստերը վկայում են, որ Ղարաբաղի ռադիոհաղորդումների նյութերը թույլ են տալիս նախկին Միության հանրապետություններում բնակվող ադրբեջանցիներին իմանալ ճշմարտությունը ընթացող իրադարձությունների մասին, վերացնել թշնամությունը հայ և ադրբեջանցի ժողովուրդների միջև:

Ունկնդիրները հատուկ հետաքրքրությամբ են լսում Լեռնային Ղարաբաղում ժամանակավոր ապաստան գտած Քելբաջարի շրջանի բնակիչների մասնակցությամբ հաղորդումները: Հենց նրանք են Ադրբեջանի քաղաքական մենեջմենթի բացահայտ կեղծիքի վկաները, որը փորձում է համոզել աշխարհին, թե ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը վայրագություններ են գործել Քելբաջարի շրջանի խաղաղ բնակիչների հանդեպ: ■

ԱՄՆ-ում սովորել ցանկացողներին

«Այրեքս» կազմակերպությունը ներկայացնում է «Անկախության պաշտպանության գործընթաց» ծրագիրը, ըստ որի նախկին Խորհրդային Միությունից շուրջ 150 մասնագետներ կընտրվեն և ԱՄՆ-ի առաջավոր բուհերում 1 կամ 2 տարով կվերապատրաստվեն հետևյալ մասնագիտություններով՝ իրավունք, բիզնեսի կազմակերպում, տնտեսագիտություն, պետական կառավարում, պետական քաղաքականություն, կրթության կազմակերպում:

Ընտրության չափանիշները

Բարձրագույն կրթության վկայական, անգլերեն լեզվի տիրապետում, տարիքը՝ մինչև 40 տարեկան: (Հինգերորդ կուրսի ուսանողները ևս կարող են մասնակցել):

Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը մայիսի 10-ն է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել «Այրեքս» գրասենյակ:

Մեր հասցեն է՝

Հայաստան, Երևան 375019
Մարշալ Բաղրամյան փող. 40
Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան
10 սենյակ (գրադարանի կողքը)

The IREX office offers the <<FREEDOM SUPPORT ACT>> fellowship program to people, who wish to study in the USA. 150 professionals will be chosen from all over the former USSR for pursuing their studies for ONE or TWO years in the best institutions of the USA in the following professions: law, business, economics, public administration, public policy, education administration.

Eligibility requirements

The applicants to the program need to have a diplom of higher education, profound knowledge of English and be under 40 [The students of the fifth course can apply as well].

Information and application materials may be obtained from IREX office.

The deadline for turning in the applications is May 10-th

Our address is

American University of Armenia
40 Marshal Bagramian Street,
Room 10 [near the library]
375019 Yerevan, Armenia.

Հարցում

Երևանցիները հավանություն են տալիս նոր քաղաքապետին

Հայաստանի հեռուստատեսության և ռադիոյի Հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման կենտրոնը ապրիլի 12-ից 17-ը Երևանում անց է կացրել «Երքաղխորհրդի նախագահի 100 օրը» թեմայով սոցիոլոգիական հարցում: Ինչ խոսք, հետազոտության 1200 մասնակիցները գնահատել էին ոչ միայն քաղխորհրդի նախագահի, այլև գործկոմի գործունեությունը 100 օրվա ընթացքում: Արդյունքները ներկայացնում է Հայաստանի հեռուստատեսության և ռադիոյի սոցիոլոգիական բաժնի վարիչ ՍԵՐԳԵՅ ԵՐԻՑՅԱՆԸ:

Աշխարհում ընդունված ավանդույթ է, երբ իշխանությունները ընտրվելուց հետո ժողովրդի առջև հաշվետու են լինում իրենց գործունեության 100 օրվա առթիվ: Իսկ հասարակությունն էլ, բնականաբար, իր դիրքորոշումն է արտահայտում նորընտիր իշխանությունների առաջին քայլերի նկատմամբ:

Այդպիսի մի փորձ էր նաև «Երքաղխորհրդի 100 օրը» սոցիոլոգիական հետազոտությունը: Երքաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանի գործունեությանը լիովին և մասամբ հավանություն է տալիս հարցման մասնակիցների 41,24 տոկոսը, հակառակ կարծիք է արտահայտել (այսինքն, հավանություն չի տալիս) 21.76 տոկոսը, իսկ 37 տոկոսը դժվարացել է որևէ գնահատական տալ:

Հարցադրումներից հաջորդի արդյունքների վերլուծությունը վկայում է, որ երևանցին ոչ միայն դրական է գնահատում քաղխորհրդի նախագահի, այլև ամբողջ գործկոմի աշխատանքը: 39.70 տոկոսը նշում է, որ գործկոմը դրական տեղաշարժ է ապահովել կարևոր խնդիրների լուծման գործում: 36 տոկոսը հակառակ կարծիքն է արտահայտում:

Գնահատելով կենսագործունեության կոնկրետ բնագավառների վիճակը, սոցիոլոգիական հետազոտության մասնակիցների 48.89 տոկոսը դրական տեղաշարժեր է տեսնում աղբահանության, 16.71 տոկոսը՝ ջրամատակարարման, 14.17 տոկոսը՝ տրանսպորտի բնագավառներում:

Միաժամանակ երևանցիներն ընդգծում են այն հիմնական խնդիրները, որոնք կարևոր նշանակություն ունեն քաղաքացիների կենսապահովման համար: Եվ պատահական չէ, որ դրանց նկատմամբ հավասար անհանգստություն են դրսևորել հարցման մասնակիցները: Նրանց կարծիքով, քաղխորհուրդը պետք է կարողանա ապահովել կենսապահովման օբյեկտների գործունեությունը (15.40 տոկոս), բնակչությանը 6 ժամ էլեկտրաէներգիայով ապահովումը (15.44 տոկոս), առաջին անհրաժեշտության սննդամթերքների (հաց, կարագ, շաքարավազ, պանիր) և ապրանքների (օճառ, լուցկի, ծխախոտ) կտրոնային համակարգով և նվազեցված գներով վաճառքը (15.85 տոկոս), ջեռուցման բացակայության դեպքում, այժմվանից ձմռան համար բնակչությանը կտրոններով և նվազեցված գներով վառելիքի (փայտ, քարածուխ, նավթ, սոլյարային յուղ, հեղուկ գազ) ապահովումը (14.37 տոկոս), հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի ապահովումը օրվա բոլոր, նաև երեկոյան ժամերին (11.94 տոկոս): Նշվել են նաև այլ խնդիրներ, որոնք կարևոր նշանակություն ունեն քաղաքային տնտեսության համար:

Սրանք արդյունքներ են, որոնք խորհելու, մտորելու, նաև կոնկրետ որոշումներ կայացնելու պահանջ են դնում: Մանավանդ, որ Երևանի նորընտիր քաղխորհուրդը սկսել է հաշվի առնել հասարակական կարծիքը: ■

digitised by A.R.A.R.@

1915-1993

ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՀԱՐՑՈՒՄ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ Է

Ապրիլի 24-ին՝ 1915 թ. Եղեռնի զոհերի հիշատակի օրը, կրկին մարդաշատ էր Անկախության հրապարակը: Ազգի, ժողովրդի գոյատեւման կամքի, ազգային խղճերին հավատարիմ մնալու հանրահավաքին իրենց մասնակցությունն էին բերել հանրապետության ընդդիմության ողջ պատկերը կազմող ազդեցիկ կուսակցությունները: Այստեղ էին նաեւ Կանանց հանրապետական խորհրդի, Պատերազմի եւ աշխատանքի վետերանների միության եւ շատ այլ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Ռամկավար ազատական կուսակցության շարքերում իրենց դրոշներով հրապարակ էին եկել պատերազմի Ֆրանսիայի վետերանների միության հայ եւ ֆրանսիացի անդամները գեներալ Անդրե Սեֆերյանի գլխավորությամբ:

Առաջինը ելույթ ունենալով, ԱԻՄ-ի նախագահ Պարույր Հայրիկյանը մասնավորապես ասաց. «Ապրիլի 24-ը վերաբերում է ոչ միայն 1915 թ., այլեւ հայ ժողովրդի ողջ պատմությանը՝ մինչեւ այդ տարին, եւ դրանից հետո էլ ցեղասպանությունն ուղեկցել է մեր ազգին: Այս օրը մեզ համար ոչ միայն սգի, այլեւ զգաստացման եւ պայքարի օր է: Յուրաքանչյուր ժողովուրդ իր պատմության դասն իրադարձություններից նույնպես փորձ է քաղում եւ ապագա հաղթանակի հիմքերն է դնում: Երբ մենք վերջնականապես կհաղթահարենք միայն վշտի զգացմունքներ առաջացնող հոգեվիճակը, այս օրը, Եղեռնի զոհերին հարգանքի տուրք մատուցելուց բացի, բողոքի հզոր ալիքի կվերածենք ընդդեմ ցանկացած իշխանության, որն, ինչպես այժմ, կփորձի նորմալ հարաբերություններ վարել Թուրքիայի հետ, երբ նա ակնհայտորեն շարունակում է Հայաստանի թշնամիների շարքում լինել:

Ցավոք սրտի, ներկա դրությամբ մենք միայն սգալու տրամադրություն ունենք: Սակայն կգա ժամանակ, երբ ազգովի կընկալենք երանելիհիշատակ Մովսես Գորգիսյանի խոսքերը. «Սուգը հավերժ է, երբ պայքար չկա»:

Դեմոկրատական կուսակցության կողմից հանդես եկած Գրիգոր Գույումջյանը հատկապես ընդգծեց, որ «ապրիլյան հիշատակի օրը 1965 թ. սկսած հայ երիտասարդության եւ ուսանողության շնորհիվ պահանջատիրական բովանդակություն ձեռք բերեց: Շատ շուտով սփյուռքահայ երիտասարդությունը, իր ներքին զինված, պայքարի դուռ բարձրացրեց եւ համաշխարհային հասարակայնության ուշադրությունը հայերի ցեղասպանության վրա սեւեռեց: Եւ արդեն 1985-ից սկսած միջազգային բարձրագույն ատյանների մի մասն իր վճիռներով արձանագրեց հայերի նկատմամբ կատարված ոճրագործությունները: Ցավոք, Հայաստանի ներկա ղեկավարները, որոնք բարձրացան արցախյան պայքարի ալիքով, իշխանության գալուց հետո հայ դատի եւ Ղարաբաղի հիմնահարցի լուծման հարցերում պարտվողական սկզբունքների վրա հիմնված քաղաքականություն են որդեգրել:

Դեմոկրատական կուսակցությունն իր գլխավոր խնդիրներից է համարում Օսմանյան Թուրքիայի կողմից 1915 թ. իրականացված հայերի ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը, դրանից բխող պահանջատիրությամբ հանդերձ»:

Ռամկավար ազատական կուսակցության անունից ելույթ ունեցավ Ռաֆայել Պետրոսյանը.

«Հայաստանի ռամկավար ազատական կուսակցության, նրա Հանրապետական վարչության բոլոր անդամների եւ բյուրավոր համակիրների անունից ես խոնարհվում եմ Մեծ Եղեռնի զոհերի աճյունին եւ մեկ անգամ եւս ո՛չ ասում ցեղասպանության բոլոր ձեւերին, որի սկիզբը դրեց դաժան ճակատագրով մեզ հարեւան կարգված բարբարոս ցեղը:

Այսօր թերեւս մխիթարանքն այն է, որ հայկական ավանդական եւ նոր ձեւավորված կուսակցությունները, չնչին բացառությամբ, Հայաստանում եւ սփյուռքում միասնական են համազգային նշանակություն ունեցող հարցերի շուրջ: Դրանք են միջազգային հանրության կողմից 1915 թ. ցեղասպանության միջազգային-իրավական ճանաչումը, հայ ժողովրդին հասցված նյութական, մշակութային ու, որ պակաս կարեւոր չէ՝ բարոյական վնասների հատուցումը, այդ ժողովրդի թիկունքում եւ նրա կամքին հակառակ կնքված, նրա պատմական հայրենիքը բաժան-բաժան արած միջազգային պայմանագրերի չեղյալ հայտարարվելը: Մի խոսքով՝ հայ պահանջատիրության, Հայ դատի հարցերը:

Ամբողջ ազգի ինքնիշխան իրավունքների վերականգնում, մեկ ժողովուրդ, մեկ հայրենիք. այս է օրվա կարգախոսը, որը, ցավոք, մինչեւ վերջ չի ըմբռնում կամ չի ցանկանում ըմբռնել Հայաստանի Հանրապետությունում ներկայումս իշխող քաղաքական խմբավորումը:

Մինչդեռ ՄԱԿ-ում ցեղասպանության ճանաչման հարցը բարձրացնելու, հայ ժողովրդի իրավունքները ոտնահարող միջազգային պայմանագրերը չեղյալ հայտարարելու եւ ես կասեի՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ինքնիշխան ճանաչելու համար ամենահարմար պահն է այսօր:

Մյուս կողմից, իշխանությունների նախապատրաստած եւ առաջիկայում Գերագույն խորհրդի քննարկմանը ներկայացվելիք պետական սահմանադրությունը ոչ միայն որեւէ հիշատակում չի պարունակում Հայ դատի, հայ պահանջատիրության վերաբերյալ, որը, ի դեպ, ընդունվել էր անկախության հռչակագրում, այլեւ գոնե չի ամրագրում, որ Հայաստանի Հանրապետությունը նրա տարածքում բնակվող եւ պատմական Հայաստանից վտարված բոլոր հայերի հայրենիքն է, հայ ժողովրդի ընդհանուր պետությունը: Փաստորեն, բացառվում է աշխարհասփյուռ մեր բազմամիլիոն եղբայրների ու քույրերի հայրենիք ունենալու, նրա տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային կյանքին իրենց կարողությունները բերելու եւ ինչու չէ՝ նաեւ հայրենիքի ընձեռած բարիքները վայելելու իրավունքը:

Պատահական չէ նաեւ, որ արտագրելով միջազգային իրավունքում համընդհանուր ճանաչում գտած դրույթները, խորհրդարանին առաջիկայում ներկայացվելիք ՀՀ քաղաքացիության մասին օրինագծում եւս նրա հեղինակները միանգամայն անընդունելի պատնեշներ ու արգելքներ են դրել սփյուռքահայության առջեւ: Փաստորեն, սփյուռքահայը ոչ միայն չի կարող Ազգային խորհրդի անդամ, այլ նաեւ ՀՀ քաղաքացի դառնալ, երբ մշտապես չի բնակվում Հայաստանում: Մյուս կողմից, իշխանությունները գրեթե ամեն օր բացահայտ կամ թաքուն նյութական, քաղաքական ու բարոյական օգնություն են խնդրում մեր գաղութներից: Սա եւս չի՞ նշանակում, որ իշխանավորներն անընդհատ ահ ու դողի մեջ են այդ իշխանությունը կորցնելու վտանգից, որ նրանք ազգավախ իշխանություններ են:

Հայաստանի ռամկավար ազատական կուսակցությունը, հավատարիմ մնալով անցյալ դարի 80-ական թվականների Արմենականների, իսկ ապա՝ Ռամկավար ազատական կուսակցության նպատակներին, այսօր մեկ անգամ եւս ընդգծում է, որ անհրաժեշտ է ապահովել եւ պահպանել Հայաստանի անկախությունն ու գերիշխանությունը, հետապնդել հայկական Ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը պետությունների եւ բարձրագույն ատյանների կողմից, ինչպես նաեւ հայկական հողային եւ գույքային փոխհատուցումների ձեռքբերումը Թուրքիայից, վերականգնել Հայաստանի տարածքային ամբողջականությունը՝ հայկական պետական իշխանության ներքո, հայկական բնակչության բոլոր հողերի ազատագրումով:

Սա եւ միայն սա կարող է լինել Մեծ եղեռնի զոհերի ամենապայծառ հիշատակը»:

Հանրահավաքի մասնակից մյուս կուսակցությունների հռետորները եւս՝ ՀՀԿ-ից Աշոտ Նավասարդյանը, ՀՅԴ-ից Ռուբեն Հակոբյանը, ԱԻՄ-ից Հրանտ Խաչատրյանը, ԱԺՄ-ից Արշակ Սադոյանը, ինչպես նաեւ Լյուդմիլա Հարությունյանը, իրենց կազմակերպությունների «հայ դատով» պայմանավորված խնդիրների իրականացմանը մինչեւ վերջ հետամուտ լինելու պատրաստակամության եւ վճռականության մասին հայտարարեցին:

Այնուհետեւ հանրահավաքի մասնակիցները, որոնց թվում նաեւ ՀՀ Գերագույն խորհրդի շատ պատգամավորներ, սգո ժապավեններով երիզված պետական եւ կուսակցական դրոշներով, ուղղվեցին դեպի Ծիծեռնակաբերդ եւ ծաղիկներ ու ծաղկեպսակներ դրեցին Եղեռնի զոհերի հուշարձանին:

ՅՈՎՍԷՓ ՊՈՂՈՍԵԱՆ

Հայտարարություն

«Մոդուս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը կազմակերպում է աճուրդ-վաճառք: Աճուրդի կհանվեն արտասահմանյան արտադրության օդափոխարկիչներ, գեղանկարներ, գորգեր, զարդեր, ինչպես նաեւ մեծ պահանջարկ ունեցող ապրանքներ:

● Աճուրդից գոյացած շահույթի 50 տոկոսը կհատկացվի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին:

● «Արախ» էստրադային համույթը եւ «Շվարցնեգ» ժամանակակից պարերի խումբը ձեզ հաճելի ժամանց են խոստանում:

● Աճուրդը տեղի կունենա Արովյանի «Սիփան» հյուրանոցում, 1993 թ. մայիսի 1-ին, ժամը 14-ին:

Մուտքի տոմսերը վաճառվում են «Սիփան» հյուրանոցի ադմինիստրացիայում:

CEMA

CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ ֆրանսիական «ԺԻՄ» Հայկական միջմասնագիտական միությունը տեղեկացնում են, որ 1993 թ. մայիսի 1-ից Հայաստանի Մենեջմենտի «ՍԵՄԱ» կենտրոնում կանցկացվեն դասընթացներ հետեւյալ թեմաներով.

1. Ձեռնարկության ֆինանսական վերլուծություն-1.05.93
2. Միջազգային առեւտուր եւ արտահանման տեխնիկական ձեւեր-15.05.93
3. Մարկետինգ-29.05.93
4. Ձեռնարկություն ֆինանսական միջնորդներ եւ ֆինանսական շուկաներ-16.06.93
5. Ձեռնարկությունների իրավունք-3.07.93

Դասընթացները կանցկացնեն ֆրանսիացի փորձառու մասնագետները:
Դասախոսությունները ապահովված են միաժամանակյա թարգմանությամբ:
Դասընթացներն ապահովված են սինխրոն թարգմանությամբ:
Առաջիկա դասընթացը տեղի կունենա մարտի 19-ին, «Մարկետինգ» թեմայով: Հիշեցնում ենք նաեւ, որ «ՍԵՄԱ» կենտրոնին կից գործում են ֆրանսերենի դասընթացներ:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 56-51-94
Հայաստանի Հանրապետության Առեւտրաարդյունաբերական պալատ, հասցեն՝ Հանրապետության 39

PUBLISET

Սփյուռք

Ազգի հիշողությունը չպետք է խամրի

Եղեռնի զոհերի հիշատակի օրը կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների կողմից հրավիրված հանրահավաքում եւ այնուհետեւ մինչեւ Ծիծեռնակաբերդ ընկած ճանապարհին իրենց յուրօրինակ դրոշներով ու կեցվածքով շատերի ուշադրությունն էին գրավում մի խումբ ծերունազարդ, բայց ամրակազմ այրեր:

Նրանք պատերազմի Ֆրանսիայի վետերանների միության հայ եւ ֆրանսիացի անդամներն էին, որոնցից շատերը հատկապես այս օրերին արդեն մի քանի անգամ այցելել են Հայաստան իրենց հարգանքի տուրքը տալու ցեղասպանության զոհերին: Սակայն երկար ճանապարհ կտրելու բուն պատճառը չէ սա. «Ապրիլի 24-ը մշտապես պետք է հիշվի: Եւ սգո համաժողովրդական արտահայտման այս ձեւն այնքան ժամանակ պետք է շարունակվի, մինչեւ հարեւան երկիրը [illegible] նախագահ ունենա, որ կայցելի Եղեռնի հուշարձան, ծնկի կգա եւ ցեղասպանության համար իրենց պատասխանատվությունը կխոստովանի: Իսկ մենք, վետերաններս, այնպես պետք է անենք, որ մեր ազգի հիշողությունն ու պայքարը երբեք չխամրեն», ասաց Անդրե Սեֆերյանը, որը գլխավորում է պատվիրակությունը:

Խմբի մյուս անդամ Ժակ Հոռոյանը ավելացրեց. «Եղեռնը մեր հիշատակն է եւ մեզ նպատակներ է թելադրում: Դրանք իրականացնելու ամենամեծ գրավականը հայ երիտասարդությունն է: Շատ կարեւոր է, որ նրանք չմոռանան իրենց պապերի հետ կատարվածն ու ամեն ինչ անեն նման դեպքերի կրկնությունը թույլ չտալու համար: Եւ մեր ծնողների պատգամը եւս չպետք է մոռանան՝ Հայաստանի ազատվելու լույսը նրանց գերեզմանին պիտի հասցնենք»:

Սփյուռքի մեր հայրենակիցները մեկ այլ առաքելություն էլ ունեն: Նրանց մեջ կան ատոմային էներգիայի, գյուղատնտեսության, տնտեսագիտության մասնագետներ, որոնք իրենց փորձը, գիտելիքները հաղորդելու եւ հնարավորությունների սահմաններում օգնություն ցույց տալու նպատակ ունեն:

Հ. Դ.

Կարճ

Հայ-իրանական կապերին նվիրված երեկո

Արովյան քաղաքի կանանց բարեգործական եւ մշակութային «Փյունիկ» կազմակերպության եւ իրանահայ հասարակական մշակութային միության Արովյան քաղաքի մասնաճյուղի ջանքերով ապրիլի 23-ին Արովյանի Մշակույթի կենտրոնի համագործակցությամբ հայ-իրանական մշակութային կապերի ընդլայնմանը նվիրված միջոցառում էր կազմակերպվել: Միջոցառման հյուրերի թվում էին Երեւանում Իրանի ժամանակավոր հավատարմատար պրն Սոբհանին եւ մամուլի ու մշակույթի գծով կցորդ պրն Բախտիարը, ինչպես նաեւ քաղաքի ղեկավարության ներկայացուցիչներ: Ելույթ ունեցողների թվում էր նաեւ Արովյանի շրջանի մշակույթի բնագավառում աշխատողների արհմիության նախագահ տիկին Աստղիկ Հակոբյանը: Նա խոսեց «Փյունիկ»-ի մշակութային եւ բարեգործական գործունեության մասին, նշեց, որ իրանական եւ հայկական մշակույթները բազմադարյան շփումների պատմություն ունեն: Նա նշեց նաեւ, որ այսօր լայն հնարավորություններ են ստեղծվել երկու երկրների միջեւ մշակութային փոխհարաբերությունները ընդլայնելու ուղղությամբ, եւ մենք պետք է օգտագործենք դա: Վերջում ելույթ ունեցան Մշակութային կենտրոնի երգի-պարի ինքնագործունեության խմբերը:

Է. Բ.

Գրենական պիտույքներ եւ խաղեր հայ մանուկներին

Անցած 5 տարիների ընթացքում Հայաստանը բազմաթիվ օգնություններ է ստացել՝ սնունդ, դեղորայք, առաջին անհրաժեշտության ապրանքներ, հագուստ եւ այլն: Բայց մանկապարտեզի սաների համար նախատեսվող գրենական պիտույքներ թերեւս առաջին անգամ բերել է ֆրանսահայ Անահիտ Օհանյանը, որը Նիցցայում հիմնել է մի փոքր միություն՝ Action pour les maternelles d'Armenie եւ ստանձնել հայ մանուկների գեղագիտական ճաշակը զարգացնելու գործը: Իհարկե, շատերն են հարց տալիս, թե արդյոք չկա մեզ անհրաժեշտ որեւէ այլ ապրանք, քան գունագեղ, հետաքրքիր խաղերն ու գրենական պիտույքները: «Իհարկե, կա», համաձայնում է տիկին Օհանյանը, բայց մինչեւ օրս իր 6 այցերի ընթացքում, Երեւանի, Գյումրիի, Դիլիջանի, Գորիսի, Հոկտեմբերյանի, ինչպես նաեւ Ղարաբաղի Շուշիի, Շոշ եւ Ավետարանոց գյուղերի մանկապարտեզների համար գրենական պիտույքները հոգեբանական եւ գեղագիտական մեծ նշանակություն են ունեցել:

Միայն վերջին օգնությունը, որ բաժանվեց Հայաստանի եւ Ղարաբաղի մոտ մեկ տասնյակ մանկապարտեզներում, հասնում էր 50 հազար ֆրանկի: Ընդ որում, բաժանման հարցում տիկ. Օհանյանին աջակցել է նաեւ կրթության նախարարության արտաքին հարաբերությունների բաժինը:

Այժմ գլխավորն այն է, որ այդ յուրօրինակ ձեռնարկն իր շարունակությունն ստանա: Իսկ դրա համար պետք է, որ տեղացի միության անդամներն ավելի շատ լինեն:

«Ճիշտ է, մեր տվածը հաց ու պանրի պես կենսական նշանակություն չունի, սակայն երեխաների թեկուզ մեկ ժպիտն էլ, գեղեցիկ առարկաների հետ շփվելու մեկ երջանիկ պահն իսկ օգուտ է», ասաց տիկ. Օհանյանը:

«Ազգ»

Բնակչության աճը կրճատվել է

Երեւան, 26 ապրիլ, Սնարք: 1993 թ. հունվարի դրությամբ Հայաստանի բնակչության թիվը կազմել է 3 միլիոն 722 հազար 300 մարդ: Հանրապետության պետվիճակագրության տվյալներով, անցյալ տարի Հայաստանում ծնվել է 71 հազար երեխա, մահացել՝ 25,4 հազար բնակիչ: Նույն տվյալների համաձայն, կրճատվել է նաեւ բնակչության բնական աճը, ինչը բացատրվում է ինչպես ծնելիության նվազմամբ, այնպես էլ մահացության ավելացմամբ: ■

Նկարահանվում է գեղարվեստական ֆիլմ Արցախյան պատերազմի թեմայով: Ֆիլմի ստեղծագործական խումբը փնտրում է հովանավորների: Ցանկության դեպքում հեռախոսել 48.56.61: Խաչատուր Մարգարյանին:

digitised by A.R.A.R.@

Անդրադարձ

ԲՌՆԱՐԱՐՔ

Բողոքարկելն ու բացատրություն պահանջելը «սոցիալական եւ քաղաքական մեծ վտա՞նգ»

Ապրիլի 2-ին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետի մեկուկեսժամյա ապօրինի ձերբակալությունը ՆԳ նախարարության 4-րդ վարչության մեջ, շրջակայքի եւ զինավառ ու հեռուստակիր աշխատակիցների կողմից, ընդվզման ալիք առաջացրեց Հայաստանում թե սփյուռքում: Հակաօրինական այդ արարքը, նրա գործադրման ձեւն ու եղանակը համատարած իրավախախտումների եւ ապօրինությունների ներկա ֆոնի վրա, իրավամբ ընկալվեց, ինչպես բնութագրվել էր 12 կուսակցությունների հավաքի անունից Հայ մտավորականների վարչության հրապարակած հայտարարության մեջ, որպես «կառավարող վերնախավի կողմից քաղաքական ընդդիմության դեմ ուղղված բիրտ ուժի ցուցադրություն»:

Օրին պատշաճ կերպով անդրադարձած լինելով հարցին, ձեռնպահ էինք մնացել դրա հետագա արծարծումից, սպասելով, որ համապատասխան իրավապահ մարմինները, անձամբ ՀՀ գլխավոր դատախազն իրենց ծանրակշիռ խոսքը կասեն ժողովրդավարության ու մարդու իրավունքների դեմ ուղղված այդ փաստի առթիվ: Չանց էինք արել նաեւ Հայաստանից թե սփյուռքից մեր թերթին հղված բազմաթիվ բողոքների հրապարակումը, արտասահմանի հայ մամուլում (ոչ միայն ռամկավար, ոչ միայն կուսակցական) լույս տեսած գրությունների արտատպումը:

Սակայն ՆԳ նախարարության լրատվական կենտրոնը նախ, ապա 4-րդ վարչությունը, ոչ միայն չփորձեցին կատարվածի համար համոզիչ բացատրություն տալ, ու թերեւս, ներողություն հայցել, այլ մամուլում լույս ընծայված հաջորդական գրություններով փորձեցին ու փորձում են բացահայտ զանցանքի վրա կուտակել նորերը, աղմկարար հայտարարություններով կոծկել տեղի ունեցածը: Իրենց շարադրանքի մեջ անգամ հակասություններով, սեփական դիլետանտիզմը բացահայտող փաստերով լեցուն այդ գրություններին չպատասխանեցինք օրին, չցանկանալով անհավասար բանավեճի մեջ մտնել պետական պաշտոնյաների հետ, որոնք, կարծում էինք, «ոչ գիտեն՝ զինչ գործեն»:

Չպատասխանեցինք նույնիսկ այն ժամանակ, երբ ՆԳՆ 4-րդ վարչությունը գործի լծեց նաեւ տեղեկատվական հզորագույն միջոցն՝ սեփական, ներողություն՝ պետական հեռուստատեսությունը, հի՜ն, քա՜ջ օրերի նման, հրապարակային հաշվեհարդար տեսնելով քաղաքական այլախոհության նկատմամբ: Ապրիլի 16-ի երեկոյան, եռանկյունի հեռուստածրագրի համերաշխ գործակցությամբ, ՆԳՆ 4-րդ վարչության մեծահոգի պետը, նրա աղճատ հայերենով բարբառող տեղակալը, նրանց խնկարկու փաստաբանն ու հաղորդման կլավին-դիրիժորը կազմակերպել էին անունով միայն եռանկյունի, խելքության մեջ՝ քառանկյունի, ավելի ճիշտ՝ քառակուսի, կոտ մի ներկայացում, ժողովրդային դատարան, որի ընթացքում երիցս ցեխը կոխվեցին եւ արդարադատություն, եւ օրինապահություն, եւ պետական մտածողություն, եւ...

Նպատակ չունենք այստեղ վերլուծել-մեկնաբանել այդ տխուր բեմադրությունը, որը մեր մեջ հին, սակայն թարմ հուշեր արթնացրեց, երբ քաղաքական այլախոհությունն էր այդպես նշավակ դառնում ամբողջատիրական մեքենայի հարվածներին: Սակայն ուզում ենք առանձնացնել 3 դրվագ այդ բեմադրությունից, առանց մեկնաբանության:

1) Խոսելով ՆԳՆ վարչության շենքից ՀՌԱԿ-ի ատենապետին բաց թողնելու պահին կատարվածի համար ներողություն խնդրած լինելու փաստի մասին, 4-րդ վարչության պետը հայտարարեց, թե իրեն թույլ է տվել այդ ժեստը՝ մղված «մարդկային վերաբերմունքից», ավելացնելով ըստ մեզ մի շատ կարեւոր ինքնախոստովանություն. «որպեսզի երիտասարդ ատենապետը կոմպլեքսավորված չհեռանա մեր շենքից»:

2) Օրենքի ներկայացուցիչ-փաստաբանը, խոսելով «Ազգ» թերթում Խ. Ն. ստորագրությամբ լույս տեսած մի գրության մասին, վկայակոչեց այնտեղ իբր օգտագործված «անգրագետ» բառը (մինչդեռ այնտեղ գործածված բառը «տգիտություն» ավելի ծանր արտահայտությունն էր) եւ բացելով քրեական օրենսգրքի դատարանի էջը, խոսեց ոչ թե «վիրավորանք հասցնելու համար» հեղինակին կամ թերթին դատի տալու եւ հարցը այնտեղ պարզելու, այլ ուղղակի պատժաչափի մասին՝ 1 տարի կալանք:

3) Հաղորդման ընթացքում այդպես էլ ուղիղ պատասխանի չարժանացավ մի հեռուստադիտողի ուղիղ հարցումը՝ ինչո՞վ է բացատրվում Երեւանի փողոցներում ավտոմատավոր այդքան զինյալների ներկայությունը, զինվորական երկար կրակահերթերը: Օրենքի եւ օրինապահության ներկայացուցիչները պարզապես հաստատեցին միայն, թե «այսօր Հայաստանում երկուսից մեկը զինված է»:

Իսկ հիմա, ՆԳՆ 4-րդ վարչության պետը առանձին նամակով շնորհ է արել առաջարկելու մեզ տպել իր գլխավորած վարչության պաշտոնական հայտարարությունը, համաձայն ՀՀ «Մամուլի եւ զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածի պահանջներին: Հարգելով օրենքը, օրինապահությունը, նրա բոլոր հոդվածները, կողքի սյունակում տեղ ենք տալիս այդ հայտարարությանը: Սակայն, չենք կարող չխոստովանել, որ այն, մեղմ ասած, չի բավարարում մեզ ոչ միայն իբրեւ հայցատիրոջ, այլեւ որպես շարքային քաղաքացիների, որոնք ուզում են, որ իշխանության մարմինները գտնվեն արժանապատիվ բարձրության վրա եւ հստակ պատասխան տան հետեւյալ հարցումներին:

1. Ըստ ՆԳՆ լրատվական կենտրոնի, առաջին հաղորդագրության, նշված մեքենայում զենքի առկայության մասին առաջին ահազանգն ստացվել է մարտի 30-ին, իսկ մեքենայի գտնվելու վայրի (Սայաթ Նովա փողոց, Երգչախմբային ընկերության շենքի առաջ) մասին 2-րդ ահազանգը՝ ապրիլի 2-ին: Այսինքն՝ առաջին ահազանգից մինչեւ ձերբակալման գործողությունը խլել է 3 օր: Ինչո՞վ է բացատրվում այս խիստ «տղերասիրությունը» վտանգավոր հանցագործին վնասազերծելու» գործում:

2. 3 օր բավարար չէ՞ր ստուգելու համար ՆԳՆ մի ուրիշ վարչությունից, թե ո՞ւմ էր պատկանում «վտանգավոր» մեքենան:

3. 3 օր բավարար չէ՞ր դատախազությունից համապատասխան սանկցիա ստանալու եւ ատենապետին ձերբակալելու պահին այն ներկայացնելու համար:

4. Երբ գործողության նպատակը մեքենայի «վնասազերծումն» էր, ի՞նչն էր խանգարում 4-րդ վարչության աշխատակիցներին այդ անել, մինչեւ ՀՌԱԿ ատենապետի դուրս գալը Երգչախմբային ընկերության շենքից, որտեղ նա մասնակցում էր Հայ մտավորականների միության կազմակերպած քաղաքական կուսակցությունների հավաքին: Չէ՞ որ աշխատակիցները ատենապետի դուրս գալուց առաջ ավելի քան կես ժամ եղել էին կուսակցության մեքենայի մոտ, խոսել եւ զգուշացրել վարորդին, որ տեղից չշարժվի:

5. Նշված փողոցում, արդեն ատենապետի ներկայությամբ մեկ անգամ մեքենան ստուգելուց հետո, ի՞նչ հարկ կար երկրորդ անգամ այն ստուգել վարչության շենքի ներսում եւ այդ առիթով էլ ատենապետին, նրան ուղեկցող անձանց եւ տրամադրող մեքենան «բերման ենթարկել»:

6. Ինչպե՞ս է բացատրվում ատենապետին ձեռնաշղթաներով տանելու փաստը: Չէ՞ որ դա օրենքով նախատեսված է առավել վտանգավոր հանցագործներին ձերբակալելիս կամ դիմադրության դեպքում: Բացի այդ, ձեռնաշղթա անցկացնելը, թեկուզ 10 րոպեով, նշանակում է արգելափակում:

7. Ինչո՞ւ համար ատենապետին «բերման ենթարկելուց» հետո չի կազմվել համապատասխան ստորագրություններով արձանագրություն:

Այլապես, մինչեւ այն ժամանակ, որ պատասխան ստացած չենք լինի, ՆԳՆ 4-րդ վարչության հայտարարության այն գլխավոր միտքը, թե վարչությունը «հեռու» է «քաղաքական խաղերից ու պայքարից», մենք կհամարենք, լավագույն դեպքում, ընդամենը այդպիսին դառնալու խրախուսելի ցանկություն:

«Ազգ»

ՀՀ ՆԳ նախարարության նարկոբիզնեսի եւ թմրամոլության դեմ պայքարի վարչության հայտարարությունը

1993 թ. ապրիլի 2-ին ՀՌԱԿ-ի ատենապետ Ռ. Միրզախանյանի, նրան սպասարկող մեքենայի եւ ուղեկիցների ՆԳՆ բերման ենթարկելու փաստը վերջին օրերի ընթացքում ավելի, քան բավարար կերպով լուսաբանվեց մամուլի էջերում:

Սակայն ՀՌԱԿ-ի պաշտոնական օրգան «Ազգ» օրաթերթը կանխամտածված ձեւով իր էջերում տպագրվող հոդվածներում սկսել է տարածել լուրեր եւ արտահայտել կարծիքներ, որոնք արատավորում են ինչպես ՆԳ նախարարությունն ընդհանրապես, այնպես էլ 4-րդ վարչության անձնակազմի ու ղեկավարության պատիվն ու արժանապատվությունը մասնավորապես: Չնայած այն բանին, որ վարչության աշխատակիցները գործել են օրինականության հրահանգների խստագույնս պահպանումով, «Ազգ»-ը այդ գործողությունները դարձրել է վարչության հասցեին անհիմն մեղադրանքների առարկա, ապակողմնորոշելով հանրապետության հասարակայնությանը, վարկաբեկելով նրա բարի համբավը: Վիրավորանքների այդ շարանը եւ փաստերի միտումնավոր աղավաղումը, որոնք տեղ են գտել անգամ հանրապետության դատախազին ուղղված պատգամավորական հարցման տեքստում, սոցիալական եւ քաղաքական մեծ վտանգ են պարունակում: Խոսելով մարդու իրավունքների եւ օրինականության անունից, ՀՌԱԿ-ի ներկայացուցիչները ձգտում են արդարադատության, իրենք արհամարհելով եւ ոտնահարելով արդարությունը: Ասել է, թե նպատակը արդարացնում է միջոցները: Նման սկզբունքը անընդունելի է հատկապես քաղաքական ասպարեզում գործող կազմակերպության համար:

Այս ամենը մեզ քաղաքական սադրանքների մեջ ներքաշելու եւ վարկաբեկելու նպատակ է հետապնդում, որի արդյունքում ՀՌԱԿ-ը ակնկալում է քաղաքական դիվիդենտներ ստանալ: Դժվար չէ հասկանալ, որ սրանք միջոցներ են, որոնք բնավ էլ չեն նպաստում «իշխանություն-ընդդիմություն» փոխհարաբերությունների փոխադարձ հարգանքի վրա հիմնված զարգացմանը: Դեռ ավելին, նրանք խորացնում են առանց այդ էլ ծանր սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական իրավիճակի ճգնաժամային դրությունը:

Հեռու լինելով քաղաքական խաղերից ու պայքարից, վարչությունը ստեղծման առաջին իսկ օրից իր գործունեության հիմքում ուներ եւ ունի միայն մեկ սկզբունք. երբեք եւ ոչ մի պայմանով չխառնվել հանրապետության ներքին քաղաքական կյանքին, ծառայել միայն օրենքին: Եւ այսօր դժվար թե գտնվի մեկը, որը կապացուցի հակառակը: Ոչ մի անհատ, ոչ մի կուսակցություն չի կարող մեզ դարձնել խաղաքարտ, այն էլ քաղաքական պայքարի նկատառումներով: Ծառայում ենք ժողովրդին սրությամբ եւ մեր պարտքը նրա առաջ կատարում ենք առանց հաշվի առնելու կուսակցական պատկանելությունը եւ զբաղեցրած պաշտոնները:

ՀՀ ՆԳՆ նարկոբիզնեսի եւ թմրամոլության դեմ պայքարի վարչության պետ
Ս. Գ. ԱՍԼԱՆՅԱՆ

Պատմություն

Մեզանից յուրաքանչյուրն ինչ-որ ձեւով մասնակցում է մարդկության արարմանը: Սակայն քչերն են իրենց կյանքի եւ գործունեության հանգամանքների բերումով հավերժ մնում սերունդների հիշողության մեջ: Նախ եւ առաջ նրանք են, ովքեր այս կամ այն աստիճան նպաստում էին պատմության ընթացքի փոփոխմանը: Այդպիսի մարդկանցից մեկն էր, անկասկած, Քրիստափոր Կոլումբոս անխոնջ ծովագնացը, որը շնորհիվ իր համառության, խիզախության եւ հավատի կարողացավ կատարել ամենամեծ հայտնագործություններից մեկը, դրանով իսկ սկիզբ դնելով նախկինում բնակելի աշխարհի բաժանված մասերի մերձեցմանը:

Մեր ձեռքը պատահմամբ ընկավ մի հնագույն ձեռագրի ֆրանսերեն թարգմանությունը, որը թվագրված էր XVI դարի սկիզբ, որի հեղինակն էր ոմն հայ հոգեւորական ծնունդով Երզնջան քաղաքից, որն ուխտագնացություն էր կատարում կաթոլիկ գլխավոր սրբավայրերից մեկը: Այդ բարեպաշտ քրիստոնյան, Մարտիրոս Երզնկացի անունով, մանրամասն նկարագրեց ամբողջ Եվրոպայով անցած իր ճանապարհը, որն ավարտվեց Սանտյագո դե Կոմպոստելայում: Այդ ճանապարհորդության մասին իր նոթերը նա գրում էր հայերեն, լայնորեն օգտվելով խոսակցական բառապաշարից: Նրա շարադրանքի ոճը չափազանց պարզ է եւ անարվեստ: Ըստ երեւույթին, դա նրա միակ գրի առած ստեղծագործությունն է:

Մարտիրոս Երզնկացին ուներ եպիսկոպոսի աստիճան եւ ծառայում էր Սուրբ Կիրակոս վանքում: Չնայած այն բանին, որ նրա ծննդյան եւ մահվան տարեթվերը մեզ հայտնի չեն, անկասկած է, որ նա ծնվել եւ կյանքի մեծ մասն անց է կացրել XV-րդ դարի երկրորդ կեսին եւ հետեւաբար եղել է Կոլումբոսի ժամանակակիցը: Նրա մասին տեղեկությունների հիմնական աղբյուրը պիտի համարվեն նրա գրառումները: Ինչ-որ տվյալներ հնարավոր եղավ ձեռք բերել ավելի ուշ ժամանակվա հետազոտողներից, որոնցից անհրաժեշտ է նշել նախ եւ առաջ ֆրանսիացի աշխարհագետ Սեն-Մարտենին, հենց նա հայտնաբերեց Երզնկացու ձեռագրերի պատճենը, թարգմանեց ֆրանսերեն եւ նախապատրաստելով՝ համառոտ նախաբան, հրատարակեց 1826 թվականին «Ժուրնալ ազիատիկ» ամսագրում:

Ֆրանսերեն թարգմանությունը կատարվել էր Ստամբուլում պահպանված բնագրից: Այդ պատճենի վրա աշխատանքը, որը ֆրանսիական թագավորական գրադարանում նշված էր 65 համարի տակ, ավարտվեց 1684 թվականի դեկտեմբերի 12-ին: Նրա համեմատումը բնագրի հետ, որը պահվում է Երեւանի Մատենադարանում 3488 համարի տակ, թույլ է տալիս եզրակացնել, որ արտագրողը, ըստ երեւույթին, լավ չէր տիրապետում հայերենին, ուստի տեքստը շատ սխալներ ունի եւ հաճախակի ընդմիջվում է թուրքերեն բառերով: Ինչպես նշվեց, Մարտիրոսը ծնունդով Երզնկա հին եւ հիանալի քաղաքից էր, որը մինչեւ 305 թվականը եղել է Հայաստանի մայրաքաղաքը: Քաղաքը գտնվում էր Եփրատ գետի աջ ափին եւ ուներ մի քանի մզկիթներ եւ հայկական յոթ եկեղեցի: Նրա հյուսիսային մասում գտնվում էր հռոմեական Սալբա ամրոցը, որի ներսում էր հոյակապ տաճարը, որը նվիրված էր հայ հեթանոսների կողմից պաշտվող Անահիտ աստվածուհուն (Հույները նրան նմանեցնում էին Արտեմիսին):

Վանքը, ուր բնակվում էր Մարտիրոսը, գտնվում էր Երզնկայից դեպի հարավ՝ Մեծ Հայաստանի ամենագեղատեսիլ անկյուններից մեկում՝ շրջապատված անտառներով, կանգնած բարձր սարի վրա: Վանքի եկեղեցին մեծ չէր, սակայն շատ գեղեցիկ: Վանքի արվարձանում սփռված էր մի քրդական գյուղ, որը պատված էր հզոր պարսպով: Վանքը հաճախ էին Երզնկայից գալիս հոգեւորականներ: Այս վայրերի ամենավաղ հիշատակումը, որը մեզ հայտնի է, վերաբերում է Մարկո Պոլոյի ճանապարհորդության ժամանակին, որն այցելել էր Հայաստան եւ տվել նրա մանրամասն նկարագրությունը: «Մեծ Հայաստանը, գրում է առաջնակարգ վենետիկցին, գավառ է, որ սկիզբ է առնում Արզինջան քաղաքից, որը պարսկերեն անվանում է Էրզինջան: Այդ քաղաքը Եփրատի ափին է եւ ավերվել էր երկրաշարժից...»: Մարկո Պոլոյի վկայությամբ, «այնտեղ գործում էին աշխարհում ամենալավ բրդյա

Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան

Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանը (ՀԱՀ) կազմակերպում է դասընթաց «Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ» թեմայով:

Ներածական դասընթացը կծանոթացնի տնտեսական հարաբերությունների սկզբունքներին: Այն կներառի երեք հիմնական բաժին.

● Կդիտարկվեն առաջարկի եւ պահանջարկի մեխանիզմները եւ նրանց ազդեցությունը համաշխարհային արտադրանքի եւ դրամի արժեզրկման վրա: Կխոսվի ֆինանսական եւ դրամային քաղաքականությունների կիրառման եւ տնտեսության կայունացման հարցերում նրանց ունեցած դերի մասին:

● Միջազգային դրամային համակարգ: Համառոտ կներկայացվի միջազգային դրամային համակարգի պատմությունն ու նրա հետագա զարգացումը, ուշադրությունը բեւեռելով դրամային համակարգի վերաբերյալ առաջարկվող բարեփոխումների վրա: Կներգրավվեն վճարումների բալանսների կարգավորման մեխանիզմներն ու քաղաքականությունը, դոլարի եւ այլ ռեզերվային ունեցվածքի դերը, փոխանակման տարիֆների, դրամային գոտիների, ֆինանսական շուկաների, միջազգային պարտքերի եւ Միջազգային դրամային ֆոնդի վերաբերյալ թեմաները:

● Միջազգային առեւտուր եւ ներդրում: Կխոսվի միջազգային արտադրանքի եւ փոխանակման մասին, այդ թվում նոր դասական տեսության եւ առեւտրի բնույթը մեկնաբանող այլ տեսությունների մասին: Կքննարկվեն առեւտրական քաղաքականության, պրոտեկցիոնիզմի թեմաները, ինչպես նաեւ կտրվեն առեւտրում բանակցությունների, առեւտրի եւ սակագների ընդհանուր համաձայնագրի, հակադրողների, ընկերությունների եւ միջազգային ընկերությունների վերաբերյալ որոշ տեղեկություններ:

Ելնելով վերը նշված բաժիններում արծարծված սկզբունքներից, փորձ կարվի բացատրել Հայաստանում ընթացող տնտեսական գործընթացները եւ Հայաստանի տնտեսական զարգացման հեռանկարը:

Դասախոսությունները կանցկացվեն մայիսի 18-ից հունիսի 8, 1993, երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, երեկոյան ժամը 6.00-9.00:

Դասախոսությունները կընթանան անգլերեն, միաժամանակյա թարգմանությունն ապահովվում է:

Դասախոսությունների մուտքի արժեքը 200 ռուբլի է:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք զանգահարել Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան **27-33-70** հեռախոսահամարով:

Մեր հասցեն է՝ 375019, Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 40:
Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան

Դիմումները 1993-1994 թվականի համար ընդունվում են մինչեւ մայիսի 15-ը: Անգլերենի քննությունը կանցկացվի մայիսի 22-ին:

The American University of Armenia
Applications derdline for the 1993-1994 school year is May 15. English exam will be administered on May 22, 1993.

digitised by A.R.A.R.@

մանվածքը: Այդ երկրամասում կան բազմաթիվ ամրոցներ եւ քաղաքներ, սակայն ամենագեղեցիկը, իհարկե, Արզինջանն է...»:

Մարկո Պոլոն հավաստիացնում էր, որ հենց Մեծ Հայաստանում է գտնվում Նոյի տապանը,- նա հանգչում է մեծ լեռան գագաթին...

Մարտիրոսը Երզնկայից հեռացավ 1489 թվականի հոկտեմբերի 29-ին եւ ուղղվեց Կոնստանդնուպոլիս: Հենց այդ ժամանակ Քրիստափոր Կոլումբոսն ապարդյուն համոզում էր դուքսեր Մեդինա Սիդոնիային եւ Մեդինասելին դեպի անհայտ երկրամասեր ուղարկել մի գիտարշավ: Մարտիրոսի կողմից ձեռնարկված ճանապարհորդության նպատակն էր Հռոմի պապից թույլտվություն ստանալ դեպի Սանտյագո դե Կոմպոստելա ուխտագնացություն իրագործելու նպատակով: Երզնկացին նպատակ ուներ այցելել առաքյալների գերեզմաններն նաեւ Հռոմում, ինչպես նաեւ խոնարհվել քրիստոնյա սրբավայրերին Եվրոպայի գլխավոր քաղաքներում:

Ժամանելով Ստամբուլ, մեր ճանապարհորդն ուղղվեց Սուրբ Սոֆիայի տաճարը, որը գտնվում էր Ջենովայի արհեստավորների իրավասության տակ: Իր ժամանակին Յուստինիանոս կայսրը սահմանել էր, որ Կոստանդնուպոլսի եկեղեցիներում սարկավագների թիվը պետք է հավասարվեր հարյուրի, եւ ահա նրանցից մեկը՝ Վրթանես անունով, նշանակված էր Մարտիրոսին ուղեկցելու դեպի Հռոմ: Հունիսի 11-ին նրանք նավակով մեկնում են Վենետիկ, ուր հյուրընկալվում են 29 օր: Ծաղկող քաղաք-հանրապետությունը, որը կառավարվում էր դոժերի կողմից, հայ եպիսկոպոսի երեւակայությունը գրավեց իր գեղեցկությամբ եւ անկրկնելի ճարտարապետությամբ: Հռոմի ճանապարհին Մարտիրոսը 13 օր անցկացրեց Անկարայում՝ խոշոր առեւտրական կենտրոնում, ուր հյուրընկալվեց տեղի տաճարի վանահայրի կողմից:

1489 թվականը Կոլումբոսին հուսալի լուրեր չբերեց: Կաթոլիկ թագավորները լռություն էին պահպանում: Պորտուգալիայի հետ կապված հույսերն էլ ձախողվեցին: Կոլումբոսի եղբայր Բարթոլոմեոն մերժում ստացավ անգլիական թագավորից: Այն ժամանակ որոշվեց ծառայություն առաջարկել ֆրանսիական թագին: Սակայն այստեղ էլ Կոլումբոս եղբայրները հաջողության չհասան:

ԿՈԼՈՒՄԲՈՍԻ ՀԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑԸ

Այս հոդվածի հեղինակը՝ ԲԼԱՍ ՅԱԲԵԼ ՊԵՐԵՍԸ կուբացի դիվանագետ է: Երկար ժամանակ աշխատել է Մոսկվայում որպես Կուբայի դեսպանության մշակութային կցորդ: Իր ուսումնասիրությունները լրացնելու նպատակով անցյալ ամռանը եղել է Երեւանում, աշխատել Մատենադարանում: Մարտիրոս Երզնկացու մասին նյութերը նա հրապարակել է իր հայրենիքի գիտական հրատարակություններում, ինչպես նաեւ «Լատինական Ամերիկա» մոսկովյան ամսագրի վերջին համարում:

Մինչ այդ, Մարտիրոսը 1491 թվականի մարտին հասավ Հռոմ եւ հինգ ամսվա ընթացքում ծանոթացավ հավերժական քաղաքի հետ, եղավ գրեթե բոլոր տաճարներում: Նա երեք անգամ ընդունվեց Ինոկենտի VIII պապի կողմից: Պապը մեծ համակրանք տածեց հայ հոգեւորականի նկատմամբ. նրանք երկարատեւ զրույցներ ունեցան, իսկ վերջում օրհնեց՝ դեպի Սանտյագո դե Կոմպոստելա ուխտագնացությունը:

Այսպիսով, 1491 թվականի հուլիսի 9-ին, իր ձեռքին ունենալով պապական պատվոգիրը եւ, ինչպես այն ժամանակ ընդունված էր, կազմելով կտակը, Մարտիրոս Երզնկացին բռնեց ուխտագնացի իր ճանապարհը: Հռոմում Սուրբ Պետրոսի գերեզմանից մինչեւ Սանտյագո դե Կոմպոստելա նրան սպասում էր 1400 կիլոմետրանոց ճանապարհ: Ինչպես վայել էր յակոբին-ուխտավորին, նա փաթաթվեց [illegible] մուգ ծածկոցով, որը միաժամանակ հանդիսանում էր նաեւ որպես անձրեւանոց, գլխին դրեց լայնեզր գլխարկ եւ ճանապարհ ընկավ:

Դեպի Իսպանիայի հյուսիսային ափն ընկած ճանապարհին Մարտիրոսին շատ վտանգներ էին սպասում: Օրական նա անցնում էր 15 կիլոմետր: Տարբեր քաղաքներում երկարատեւ կանգառները միայն հետաձգում էին վերջնական նպատակը եւ երբ ուխտագնացը ժամանեց Գալիսիա, նրան սպասում էր Նոր Աշխարհի բացման ցնցող նորությունը:

1493 թվականի գարնանը եւ ամռանը Սեւիլիա եւ Կադիս էին լցվել կամավորներ, որոնք պատրաստ էին գնալ աշխարհի ծայրը: Սեպտեմբերի 25-ին Կոլումբոսը Կադիսից սկսեց իր երկրորդ ճանապարհորդությունը. տարբեր ազգերի ավելի քան 1400 ներկայացուցիչ 17 նավերով մեկնում էին, որպեսզի սկսեն նոր հայտնագործված հողերի գաղութացումը: Այդ ժամանակ Մարտիրոսը, ինչպես երեւում է նրա օրագրից, ընդգրկվում է ինչ-որ արշավախմբի կազմում, որի մասին նա պատմում է շատ ժլատ, որը, այնուամենայնիվ, հիմք չի տալիս կասկածել հեղինակի ճշմարտացիությանը: Նա սկսում է իր երկարատեւ ծովագնացությունը Ատլանտյան օվկիանոսով, Կոլումբոսի հետ եւ այդ հանգամանքը Երզնկացուն թույլ է տալիս երեւույթները դիտել ուրիշ աչքերով: Մարտիրոսը մեր առջեւ հանդես է գալիս ժամանակագրի դերում՝ նա միայն նկարագրում է տեսածը:

Կա մի վարկած այն մասին, թե Երզնկացին կարող էր լինել Կոլումբոսի ծովարշավի մասնակիցը: Դրա օգտին խոսում է ոչ միայն այն փաստը, որ բնության եւ գլխավոր երեւույթների նկարագրումը, որոնք տեղի ունեցան Մարտիրոսի ճանապարհորդության ժամանակ, նրա նոթագրերում բավականին ճշգրիտ են: Կան նաեւ որոշ կողմնակի ապացույցներ: Այսպես, օրինակ, այն ժամանակ, երբ տեղի էր ունենում Մարտիրոսի հանդիպումը Ինոկենտի VIII պապի հետ, նրան հայտնի էին Կոլումբոսի մտադրությունները Ռաբիդ վանքի հոգեւորական Պերես դե Մարչենից: Վերջինս կարեւոր դեր խաղաց Կոլումբոսի մտադրությունների իրականացման գործում:

Եւս մի հիմնավորում կարող է ծառայել այն հանգամանքը, որ պապի նստավայրում գտնվելու ժամանակ հայաստանցի ուխտագնացը հնարավորություն ուներ ծանոթանալ Մարտին Ալոնսո Պանսոնի հետ, որը Կոլումբոսի կողմից ուղարկվել էր պապի հարուստ գրադարանը մի շարք աստղաբաշխական տեղեկությունների ճշտման համար: Պակաս կարեւոր չէ՞ նաեւ այն, որ Միքելե դե Կանեոն կաթոլիկ թագավորներին ուղղված իր նամակում երկրորդ արշավախմբի մասնակիցների թվում նշում է ոմն «թուրքմենի»: Ինչպես հայտնի է, ջենովացիներն այդպես էին անվանում Փոքր Ասիայի (Փոքր Հայաստանի) բնակիչներին:

Մյուս կողմից, Սեն Մարտենը գտնում էր, որ Կոլումբոսի ծովարշավի մեջ ներգրավվեցին նաեւ Բիսկայի բնակիչները, եւ դրանում ոչ մի զարմանալի բան չկար. բիսկայցիները հմուտ եւ խիզախ նավաստիների համբավ ունեին ու հաճախ եվրոպական ափերից հեռանում էին բավական հեռու: Սեն-Մարտենի վարկածի համաձայն, ծովարշավը, որին մասնակցում էր Մարտիրոսը, նախապատրաստվում էր Բիսկայում եւ այդ գավառի ափերից հեռացել էր 1494 թ. ապրիլի 8-ին, մեկնելով ծովակալի հետքերով: Ինչպես վկայակոչում են Մարտիրոսի նոթերը, նա նավ բարձրացավ այն քաղաքում, որ ինքն անվանում էր «գեսարիա» եւ որը գտնվում էր Բիլբաոյի եւ Բայոնայի միջեւ:

Դժբախտաբար հայ ճանապարհորդի չափից ավելի լակոնիզմը մեզ զրկում է այդ ծովագնացության մասին մանրամասնություններ իմանալուց: Այնուամենայնիվ, մենք հիշում ենք, որ 1494 թ. գարնանը, երբ Մարտիրոսը 68 օր գտնվում էր Ատլանտյան օվկիանոսում, երեք նավերով օվկիանոս դուրս եկավ Բարթոլոմեո Կոլումբոսը, որը շտապում էր հանդիպել եղբոր հետ: Միգուցե դա հենց այն բարակ թելն է, որը Մարտիրոսին կապում է մեծ ծովագնացի հետ: Համենայնդեպս, այդպիսի հնարավորությունը նույնպես չի կարելի բացառել:

ԲԼԱՍ ՅԱԲԵԼ ՊԵՐԵՍ

Էկոլոգիա

Բնապաշարները մեր հարստությունն են

Հայ բնապահպանը գտնում է, որ հանրապետությունում բացակայում է բնօգտագործման ռազմավարությունը: Վերջին ժամանակներս ավելի ու ավելի հաճախ ու բարձրաձայն է խոսվում շրջակա միջավայրի ծանր վիճակի, բնապահպանական ճգնաժամի մասին: Ինչո՞վ կարելի է դա բացատրել, մանավանդ երբ նկատի ունենանք, որ արդյունաբերությունը կանգ է առել, զգալիորեն պակաս ավտոմեքենաներ են թունավորում օդը: Այս հարցով Սնարի թղթակիցը դիմեց Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի բնապահպանական նոոսֆերային հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավար, երկրաբանական-հանքաբանական գիտությունների թեկնածու ԱՐՄԵՆ ՍԱՂԱԹԵԼՅԱՆԻՆ:

– Չնայած թվացյալ տարօրինակությանը, ասաց նա, Ձեր հարցում առկա է մի տխուր ճշմարտություն: Բանն այն է, որ մինչեւ 1990 թվականը Հայաստանի էկոլոգիապես լարված իրավիճակը, հատկապես խոշոր քաղաքներում, պայմանավորված էր այն պատճառներով, որոնք բնորոշ են փաստորեն բոլոր արդյունաբերական երկրներին, որտեղ շատ մեծ է տեխնոգեն ճնշման ներգործությունը շրջակա միջավայրի վրա: Դա հանգեցնում է բնության ոլորտներում ֆիզիկական տարրերի պարունակության բնական հաշվեկշռի խախտման, որը պատճառ է դառնում բնակչության հիվանդությունների եւ այլ բացասական երեւույթների ծագման համար:

Շրջակա միջավայրի վրա արդյունաբերության վնասակար ներգործության նվազեցման համար մղվող պայքարի բազմաթիվ եղանակներից մեր հանրապետությունում ընտրվեց առավել չկշռադատվածը՝ հիմնական արդյունաբերական ձեռնարկությունների փակումը: Այդ քաղաքականության հետեւանքներն ավելի քան ողբալի են: Ակնհայտ դարձավ, որ միայն համամիութենական արդյունաբերության հետ մեր արդյունաբերության միաձուլման շնորհիվ էր, որ հանրապետության բնակչությունն ապահովվում էր սննդամթերքով, էներգակիրներով եւ այլն:

Քաղաքականության եւ տնտեսագիտության բնագավառի բոլոր սխալների ծանրությունն ընկավ բնակչության եւ բնության վրա: Մեր բնապաշարները դարձան այն վերջին շյուղը, որից կարող էին կառչել ինչպես ժողովուրդը, այնպես էլ կառավարությունը կենսագործունեության ապահովման համար: Այսպես, սկսեցին բաց թողնել Սեւանա լճի ջրերը, հատել ծառերը, որսագողություն անել: Սակայն, ցավոք, սպառման արդի մակարդակի եւ տնտեսավարման ձեւավորված մեխանիզմի պայմաններում Հայաստանում կենսականորեն անհրաժեշտ բնապաշարներն անվերականգնելի են, ինչը լի է շատ լուրջ հետեւանքներով: Մեզ մոտ ստեղծված էկոլոգիապես վտանգավոր իրավիճակը պայմանավորված է բնապաշարների չափազանց մեծ եւ պարզունակ օգտագործմամբ, որոնց վերականգնման համար բնության ուժերը չեն բավականացնում: Այսօր համանման խնդիրների են բախվում բոլոր զարգացած երկրներ: Այս երեւույթների պարզեցման հույս չկա բնության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության նախարարության ղեկավարության անբանիմացության պատճառով:

– Իսկ ի՞նչ է ներառում բնապաշարներ հասկացությունը եւ ի՞նչ դեր կարող են խաղալ դրանք տնտեսության մեջ:

– ԱՄՆ համաշխարհային բնապաշարների ինստիտուտի բնորոշման համաձայն, բնապաշարներ են համարվում այն բոլոր հնարավոր միջոցներն ու աղբյուրները, որոնք կարելի է ստանալ բնական միջավայրից: Մարդկության ամբողջ զարգացումը ընթացել է դրանց տիրապետման եւ օգտագործման ուղիով, որսորդությունից մինչեւ միջուկային կամ արեգակնային էներգիան: Բնապաշարները կազմում են ոչ միայն արդյունաբերության հումքային եւ էներգետիկ հիմքը, այլեւ բնակչության կենսապահովման հիմքը:

Այսօր զարգացած երկրների արտաքին քաղաքականության մեջ շեշտվում են օտարների բնապաշարները մատչելի դարձնելու եւ դրանք կառավարելու հնարավորությունները: Օրինակ, Սիրիայի համար մեծ վտանգ է պարունակում Թուրքիայի կողմից Եփրատ գետի հովտի գիտատեխնիկական կարգավորումը, որը կարող է մեկ երրորդով կրճատել ջրի մուտքը: Համաշխարհային տնտեսության եւ քաղաքականության մեջ բնապաշարների դերի մեկ ուրիշ ցայտուն օրինակ է նավթը: Այդ բնապաշարի անունը մեր շրջանում տեղի ունեցող բազմաթիվ երեւույթների ըմբռնման բանալին է, ներառյալ հանրահայտ Գոբլի ծրագիրը, որի նպատակն է Հայաստանի վերածման միջոցով ռուս էթյան ապահովել Կասպից ծովի նավթի փոխադրումը դեպի Միջերկրական ծովի նավահանգիստներ:

Կան բնապաշարներով շատ հարուստ երկրներ, կան աղքատ երկրներ, բայց դրանց խնայողական օգտագործմանն ուղղված ազգային հստակ քաղաքականությունը ներհատուկ է այն բոլոր պետություններին, որոնք ցանկանում են ինքնիշխանության հասնել տնտեսության, հետեւաբար նաեւ քաղաքականության մեջ: Այս առումով շատ կարեւոր է վերաբերմունքն ընդերքի նկատմամբ, քանի որ, ի տարբերություն ծառերի, ձկան, կամ, ասենք, արեգակնային էներգիայի, օգտակար հանածոները դասվում են անվերականգնելի բնապաշարների թվին եւ մշակված հանքավայրի փոխարեն նորը չի հայտնվի: Այս կամ այն բնապաշարի առկայությունը եւ դրա օգտագործման ուղիները բոլոր երկրների համար կարող են ճակատագրական նշանակություն ունենալ: Ուստի եւ առանձնապես տարօրինակ է, երբ նավթի ու գազի ռազմավարական տեսակետից կարեւոր կանխատեսումների մասին հաղորդում են օտարերկրյա թերթերը, վկայակոչելով Հայաստանից ստացված տվյալները, կամ ջրատեխնիկական կառույցների հատակագծերը դրվում են օտարերկրացի փորձագետների սեղանին:

Մեր ընդերքը բավականաչափ հարուստ է եւ պատշաճ մոտեցման դեպքում կարող է ապահովել տնտեսության վերելքն ու կայունությունը: Ցավոք, վերջին տարիներին այդ ուղղությամբ որեւէ լուրջ բան չի արվել: Ընդհակառակը, կատարվում է բնապաշարների անվերահսկելի շռայլում: Հումքի հանույթի ու վերամշակման նոր տեխնոլոգիաների արմատավորման մասին առհասարակ չենք կարող խոսել:

Վիճակը կարող է էլ ավելի բարդանալ, երբ մեր բնապաշարներն անցնեն օտարերկրյա ընկերությունների ձեռքը: Չի կարելի կարծել, որ երբ հանել ենք Լենինի հուշարձանը եւ հրաժարվել կոմունիստական դոգմաներից, ապա դրանց հետ մեկտեղ անհետացել են իմպերիալիզմը եւ նեոգաղութատիրությունը: Աշխարհի նոր վերաձեւման եւ հումքային շրջանների համար մղվող պայքարի պայմաններում բնօգտագործման հստակ եւ ստուգված ազգային ռազմավարություն չունենալու դեպքում կարելի է արագորեն գլորվել մինչեւ զարգացած երկրների չքավոր, կիսագաղութային հավելվածի մակարդակը: Այս միտումն արդեն նկատվում է, եւ հսկայական արտաքին պարտքի առկայության պայմաններում արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության փլուզման տրամաբանական ավարտը կդառնա ընդերքի վաճառքը: Ըստ որում, նույնիսկ այդ գործընթացը կարող է մղձավանջային ուրվագծեր ստանալ, օրինակ, ԱՄՆ ընկերությունների մասնակցությամբ Արարատյան դաշտի կենտրոնում՝ հանրապետության գյուղատնտեսական շտեմարանում, մետալուրգիական գործարանի կառուցման նախագիծը:

Կարծում եմ, որ սթափ դատող որեւէ մարդ չի կարող գոհունակության զգացում ունենալ հանրապետության այսօրվա իրավիճակից: Մանավանդ, որ նշված երեւույթներին զուգընթաց հստակորեն նկատվում են սոցիալական-աշխատանքային ռեսուրսների կորուստներ. մեկնում են մարդիկ: Եւ երբ կարելի է ամեն ոտքե հարահոսից արտադրանք տալ, մեկ-երկու ամսում գործարան կառուցել, իսկ հինգ տարում ծառ աճեցնել, ապա միջակ աշխատողը կազմավորվում է քսան, իսկ մասնագետը երեսուն տարում:

Ես գիտեմ, որ միայն քննադատության օգուտը քիչ է, ուստի եւ առանց մանրամասնությունների մեջ մտնելու, որպես շրջակա միջավայրի եւ բնօգտագործման գործող համակարգի կազմավորման առաջին քայլ կառաջարկեի հետեւյալը. շտապ կարգով բարեփոխել երկրաբանական ճյուղի ծախսային տնտեսագիտական մեխանիզմը, կառույցներ ստեղծել «Ընդերքի մասին օրենքի» համաձայն, երկրաբանական խիստ վերահսկողություն հաստատել ընդերքի շահագործման նկատմամբ: Եւս մեկ բան. հարկավոր է օրենսդրական կարգով ձեւակերպել խորհրդարանում բնօգտագործման եւ ընդերքի շահագործման հետ կապված միջազգային պայմանագրերի վավերացման անհրաժեշտությունը: Ելնելով իրական պարտականությունների եւ հետեւաբար շրջակա միջավայրի վիճակի համար պատասխանատվության բացակայությունից, նկատի ունենալով ղեկավարության անբանիմացությունը, կազմացրել բնության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության նախարարությունը, անցնել շրջակա միջավայրի պահպանության եւ կառավարման տարածքային սկզբունքի:

Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացումն ապահովելու, բնօգտագործման ազգային ռազմավարություն ստեղծելու եւ կենսագործելու նպատակով հանրապետության նախագահին կամ խորհրդարանին առընթեր ստեղծել շրջակա միջավայրի պահպանության եւ բնօգտագործման կոմիտե:

Սնար

digitised by A.R.A.R.@

Լուսոր

Ամերիկան մտածում է սեփական շահերի մասին

ԱՄՆ-ի առեւտրի նախարար Ռոնալդ Բրաունը Տոկիոյում հավաստել է, որ ձգտելով առեւտուրն ընդլայնել Ռուսաստանի եւ նախկին «Արեւելյան բլոկի» մյուս երկրների հետ, ԱՄՆ-ը ոչ միայն ուզում է նրանց օգնել, այլեւ հետապնդում է սեփական տնտեսական շահերը: Բրաունը ելույթ է ունեցել Ճապոնիայում ԱՄՆ-ի առեւտրական պալատի անդամների առջեւ, երկիր, ուր նա ժամանել էր ինչպես կառավարության ղեկավարների հետ բանակցելու, այնպես էլ շաբաթ եւ կիրակի օրերին այստեղ կայանալիք Արեւելքի եւ Արեւմուտքի առեւտրի ու տնտեսության նախարարների խորհրդաժողովին մասնակցելու համար, որին ներկա են լինելու Յոպոնյակի, Ռուսաստանի, նախկին խորհրդային որոշ հանրապետությունների, ինչպես նաեւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների ներկայացուցիչներ: «Մենք համատեղ ուղիներ ենք որոնում ընդլայնելու առեւտուրն այնպիսի երկրների հետ, ինչպիսիք են Ռուսաստանը, Լեհաստանը եւ Ուզբեկստանը, ամերիկացիների համար ստեղծելով աշխատատեղեր, հնարավորություններ եւ շուկայական տնտեսության կայունություն ու ուժը բերելով այն երկրներին, որոնք միայն հիմա են ազատագրվում ամբողջատիրական կառավարումից», ասել է նա:

Նախարարն ընդգծել է, որ ԱՄՆ-ի տնտեսության աշխուժացման միջոցով ամերիկացիների համար միլիոնավոր ուղկյալ եւ բարձր վարձատրվող աշխատատեղերի ստեղծման գործում Քլինթոնի վարչակազմի հաջողությունը զգալի չափով կախված է Ասիայում եւ ամբողջ աշխարհում ամերիկյան բիզնեսի առեւտրական հնարավորությունների ընդլայնումից: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բալկաններ

ԲՈՍՆԻԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՍԵՐԲ-ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆ ԱՌՃԱԿԱՏՈՒՄ ՉԷ

Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում նոր ռազմական գործողություններ են ծավալվել մահմեդականներին արտաքսելու նպատակով: Այս անգամ դա անում են խորվաթները: Հաստատված կատաղի ընդհարումներ են տեղի ունենում երկրի կենտրոնական շրջաններում, Վիտեզա քաղաքի շուրջը:

ABC հեռուստաընկերությունը հաղորդել է. «Կենտրոնական Բոսնիայում մահմեդականների ավանների վրա խորվաթների գրոհներն ուղեկցվում են այնպիսի դաժանություններով, որոնք արդեն տեղի էին ունեցել երկրի ուրիշ մասերում, մահմեդականների եւ սերբերի ռազմական գործողությունների ժամանակ: Խորվաթների զինված ջոկատները ոչնչացնում են մահմեդականների ամբողջ ընտանիքներ: Հիմնահատակ ավերվում են գյուղեր, դայթեցվում մզկիթներ: Նախկին դաշնակիցների մարտերի հետեւանքով փակվել են ճանապարհները, որոնցով ՄԱԿ-ի պահակախմբերը մարդասիրական օգնություն էին հասցնում Սարաեւո եւ Թուզլա»:

Փարիզի «Լիբերասիոն»-ը գրում է. «Այն պահին, երբ Արեւմուտքը րոպե առ րոպե համակերպվել է սերբերի դեմ ուժային ձեռնարկման անցկացման մտքին, մահմեդականների եւ խորվաթների միջեւ մարտերի վերսկսումը զգալիորեն բարդացրեց հակամարտության կարգավորման ուղիների որոնումը: Այդ բախումները հիշեցնում են ճշտորեն մոռացության մատնվող այն փաստը, որ Բոսնիայի պատերազմն անհնար է հանգեցնել միայն սերբ-մահմեդական հակամարտության: Զագրեբի պաշտպանությունը վայելող Բոսնիայի խորվաթները դրանում նույնպես կարեւոր դեր են խաղում»:

Անգլիական «Ֆայնենշլ թայմզ»-ը հաղորդում է. Լոնդոնում արդեն պատրաստված է Բոսնիայից ու Հերցեգովինայից բրիտանական ստորաբաժանումների դուրսբերման հատուկ ծրագիր: Ստորաբաժանումներն այժմ ՄԱԿ-ի խնդրանքով օգնում են քաղաքացիական բնակչությանը մարդասիրական բեռների առաքմանը: Ստորաբաժանումները դուրս կբերվեն, եթե Սպիտակ տան դիրքորոշումը հանգեցնի ռազմական գործողությունների ծավալմանը:

Վկայակոչելով Արեւմտյան դիվանագետների կարծիքը, Լոնդոնի «Գարդիան»-ը գրում է, որ բոսնիացի սերբերի մատակարարման գծերին հարվածներ հասցնելու ծրագրերը վաղուց պատրաստված են ծախողման: Նրանք պնդում են, որ նախ եւ առաջ անհնար է փակել Սերբիայի եւ Բոսնիայի անկայուն սահմանները, երկրորդ, բոսնիացի սերբերն ի վիճակի են արագորեն վերականգնելու քանդված կամուրջները եւ բացի դրանից, նախկին Հարավսլավիայի այդ նահանգում օդային ռմբակոծումները մեծապես զոհեր կպատճառեն քաղաքացիական բնակչությանը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բոսնիացի սերբերը պատրաստ են փոխզիջման

«Լորդ Օուենի հետ բանակցությունները հարկավոր է շարունակել, որպեսզի մշակվի բոլոր սերբերի համար ընդունելի լուծում»՝ այս հետեւության է հանգել Հարավսլավիայի Սկուպշտինան (խորհրդարանը): Այսպիսով, Հարավսլավիայի դեմ նոր պատժամիջոցների ձեռնարկումից երկու օր առաջ բոսնիացի սերբերն արտահայտվել են փոխզիջողական լուծման օգտին:

Ինչպես Բելգրադում հայտնի դարձավ դիվանագիտական աղբյուրներից, նախկին Հարավսլավիային նվիրված միջազգային խորհրդաժողովի համանախագահ լորդ Դեյվիդ Օուենը դատարկաձեռն չի եկել Հարավսլավիայի մայրաքաղաք: Հաշտության ծրագրի տակ սերբերի ստորագրության դիմաց նա առաջարկել է զգալի փոփոխություններ կատարել Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի ապագա վարչական բաժանման քարտեզում, որոնց մեջ են մտնում նաեւ սերբական անջատված նահանգներն իրար եւ Սերբիային միացնող երկու անվտանգ միջանցքները: Ներկայումս Օուենի հետ բանակցում է բոսնիացի սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը: Այդ հանդիպումից շատ բանով է կախված ոչ միայն Բոսնիայի ճգնաժամի, այլեւ բուն Հարավսլավիայի ապագան, որի կազմի մեջ են մնացել Սերբիան եւ Չեռնոգորիան: Սնարf

Աֆղանստան

Հեքմաթյարը շրջափակում է Քաբուլը

Աֆղանստանի վարչապետ Գյուլբեդդին Հեքմաթյարի կողմից վերահսկվող Աֆղանստանի իսլամական կուսակցության կազմավորումները շրջափակել են այն ճանապարհները, որոնցով պարեն է բերվում երկրի մայրաքաղաք: Ինչպես հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը, այդ մասին Քաբուլում հայտարարել են Աֆղանստանի ղեկավարության պաշտոնական ներկայացուցիչները: Նրանց կարծիքով, շուրջ մեկ միլիոն բնակչություն ունեցող քաղաքի շրջափակման նպատակը «Աֆղանստանի նախագահ Բուրխանուդդին Ռաբբանիի կառավարության ապակայունացումն է», որին Հեքմաթյարը մեղադրում է «ապօրինի վարչակազմի» ստեղծման մեջ:

Լուրեր Հատ

Իսլամական պետությունների խորհրդաժողով Կարաչիում

Պակիստանի Կարաչի քաղաքում բացվել է Իսլամական համաժողով կազմակերպության արտգործնախարարների 21-րդ խորհրդաժողովը: Կազմակերպության մեջ մտնում են 51 երկրներ: Օրակարգում կա 84 կետ, այդ թվում Պաղեստինի, Քաշմիրի, Բոսնիայի, Աֆղանստանի եւ Կիպրոսի մահմեդականների վիճակին առնչվող հարցեր: Առաջին անգամ օրակարգի մեջ մտցված են մահմեդական փոքրամասնությունների եւ իսլամական սրբավայրերի պաշտպանության հարցեր, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի հովանու ներքո միջազգային խորհրդաժողովի հրավիրման հարցը, որը պետք է հստակորեն սահմանի «ազգային ազատագրական շարժում» եւ «ահաբեկչություն» հասկացությունները: Սնարf

Թաիլանդը Ռուսաստանից պահանջում է պարտքը

Թաիլանդի առեւտրի նախարար Ուսայ Պիմչայլոնը Ռուսաստանից պահանջել է վճարել 200 հազար տոննա բրնձի առաքման դիմաց, որ կազմում է 63 մլն ամերիկյան դոլլար: Տեղական մամուլի հաղորդման համաձայն, թե Պիմչայլոնը հանդիպում է ունեցել այցով Թաիլանդում գտնվող Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի փոխնախարար Միխայիլ Ֆրադկովի հետ եւ նրանից պահանջել է շտապ կարգով վճարել պարտքի առաջին մասը՝ 17 մլն դոլլար: Թաիլանդը, հայտարարել է նախարարը, կուզենար պարտքի վճարումից հետո շարունակել բրնձի մատակարարումները Ռուսաստանին: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Էրիթրեայում անկախության հանրաքվե

Եթովպիայի դեմ 30 տարի տեւած արյունալի պայքարից հետո Էրիթրեայի ժողովուրդը երեկ ձեռնարկեց անկախության եռօրյա հանրաքվեի, սահմանադրական ճանապարհով հռչակելու համար իր ինքնիշխանությունը, Ասմարա մայրաքաղաքով: Ադիս Աբեբայում եթովպական իշխանությունները հայտարարեցին, թե հարգելու են հանրաքվեի արդյունքները: Քաղաքական դիտորդների կարծիքով, էրիթրեացիների մեծամասնությունը, բացի աննշան մի փոքրամասնությունից, կողմ կքվեարկի անկախությանը:

Պաշտոնանկ դատավորներ Իրանում

Իրանի նախագահ Ռաֆսանջանիի եւ վարչակարգի ծայրահեղականների միջեւ նոր դիմակայություն է ծագել: Պաշտոնանկ են արվել 21 դատավորներ, որոնք հայտնի են «իմամ Խոմեյնիի գծին» իրենց հավատարմությամբ: Նրանց թվում է գլխավոր դատախազ Ալի Սաֆդարին, որի պաշտոնում նշանակվել է Ռաֆսանջանիի մերձավորներից մեկը՝ Իսմայել Ֆարդուսին:

Ամերիկացիների մեծամասնությունը Քլինթոնի կողմ

Չնայած Բիլ Քլինթոնի նախագահության առաջին հարյուր օրերի որոշ բարդություններին, ամերիկացիների մեծամասնությունը դրական գնահատական է տալիս Մ. Նահանգների վարչակազմի ղեկավարի պաշտոնում նրա գործունեությանը, այդ են վկայում հանրային կարծիքի հարցման կիրակի օրն այստեղ հրապարակված արդյունքները: Հարցումն անցկացրել է «Նյուզուիք» շաբաթահանդեսը: Ի դեպ, այդ մեծամասնությունը (52 տոկոս) հազիվ թե հնարավոր լինի պատկառելի անվանել: Հետազոտության մասնակիցների 32 տոկոսը հայտարարել է, որ հավանություն չի տալիս Քլինթոնի կուրսին:

Ասիիրով

Շվեդական հիվանդություն

«Անվստահություն սա է Շվեդիայի ժողովրդի նոր հիվանդությունը», առաջին հայացքից տարօրինակ է թվում այս հավաստումը իր բարձր կենսամակարդակով եւ սոցիալական պաշտպանվածությամբ հայտնի այդ երկրում: Սակայն ժամանակակից Շվեդիայում հենց կյանքի հուսալի կողմնորոշիչների կորստյան մասին է խոսում առողջության պահպանման հյուսիսային բարձրագույն դպրոցի պրոֆեսոր Էդգար Բորգենհամարը իր «Հոգալ կյանքի մասին» գրքում: Պրոֆեսորի տվյալների համաձայն, «Շվեդիայում եւ երեք կանանցից երկուսը եւ տղամարդկանց գրեթե կեսը հոգեբույժի օգնությանն են դիմում նախքան 65 տարեկան դառնալը»:

Սրբեսի ծագմանը նպաստող պատճառները շատ են, դրանք են արտադրությունում ներկայացվող բարձր պահանջները, գործազուրկ դառնալու վախը, հասարակության եւ կենսապայմանների սոցիալական փոփոխությունները, մենակությունը: Պրոֆեսորի կարծիքով, իրենց եւ ուրիշների հանդեպ վստահության զգացման ապահովումն այսօր թերեւս Շվեդիայի հասարակության առջեւ ծառացած մարդկային եւ քաղաքական բնույթի կարեւորագույն խնդիրն է: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ճապոնիա

Դիվանագիտական մեղմացում

Ճապոնիայի վարչապետ Կ. Միյաձավան մտադիր է շատ մեղմ դիրք բռնել Հարավային Կուրիլների խնդրի առթիվ մայիսին Ռուսաստանի նախագահ Բ. Ելցինի հետ Տոկիոյում վարվելիք բանակցությունների ժամանակ, գրում է ճապոնական «Մայնիչի» թերթը:

Թերթի տվյալների համաձայն, որը վկայակոչում է Ճապոնիայի եւ ԱՄՆ-ի կառավարական շրջանակների աղբյուրներ, ԱՄՆ-ի նախագահի հետ զրուցելիս Միյաձավան հայտարարել է, թե ինքը «Ռուսաստանի նախագահ Բ. Ելցինի հետ բանակցելիս չի խորանա «Հյուսիսային տարածքների» խնդրի քննարկման մեջ եւ անհրաժեշտ է համարում զգուշավորություն հանդես բերել, որպեսզի չափազանց հեռուն չգնա տարածքային խնդրի շուրջ քննարկում անցկացնելիս»: Նրա խոսքերով, նման մոտեցումը «խելամիտ է թվում այն առումով, որ Բ. Ելցինի այցը կկարողանա լավ սկիզբ դառնալ ռուս-ճապոնական բարեկամական հարաբերությունների կառուցման մեջ»: Միյաձավան նաեւ Քլինթոնին հայտնել է, որ Տոկիոն ձգտում է Բ. Ելցինի այցի արդյունքների հիման վրա ընդունել համատեղ ռուս-ճապոնական հայտարարություն: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԱՄՆ

Քլինթոնը պաշտպանում միասեռականներին

ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը, ամեն տեսակ խտրությունները, անկախ սեռական հակումներից միատեսակ իրավունքներ ապահովել բոլոր ամերիկացիների համար, յուրացուցիչ միջոցներ հասկացնել սոլիդի դեմ մղվող պայքարին:

Իշխանությունների գնահատումների համաձայն, մոտ 300 հազար մարդ է մասնակցել կիրակի օրն այստեղ կայացած արվամոլների եւ լեսբուհիների երթին, որոնք ԱՄՆ-ի մայրաքաղաք էին եկել երկրի բոլոր կողմերից:

Երթի մասնակիցները քաղաքի կենտրոնական փողոցներով անցել են «համուն հավասար արդարության» կարգախոսով, պահանջելով չեղյալ հայտարարել միասեռամոլության համար քրեական պատիժ նախատեսող բոլոր օրենքները, աշխատանքի, այդ թվում զինված ուժերում ծառայության ընդունելիս դադարեցնել ... նը, որն այդ օրը գտնվում էր Բոստոնում, ողջույնի ուղերձ է հղել երթի մասնակիցներին, հայտարարելով, որ ինքը «պաշտպանում է բոլոր ամերիկացիների հավասարության պայքարը, ներառյալ արվամոլներին եւ լեսբուհիներին»:

TrueType & PostScript
լրագրային տառաշեւեր
տեսակները՝ Times Helvetica Folio™
ընդամենը՝ 8 տառատեսակ
կիրառությունը՝ Macintosh IBM/WINDOWS
օրաթերթերի եւ խմբագրատների համար 595000ռ.($850)
շաբաթաթերթերի համար 280000ռ.($400)
ամսագրերի համար 210000ռ.($300)
հնարավոր է «համար առ համար» վճարում
Դիմել «Ազգ» օրաթերթ, Սարգիս Սարգսյանին, հեռ. 562863
տառաձեւեր • ձեւավորում
ի վերջո, դրանք գեղեցիկ են ...

Լուրերի Հոսք

Անկարող է վերահսկել իրավիճակը

Չյուսիսային Կորեայի բռնապետ Կիմ Իր Սենի որդու՝ Կիմ Չոն Իլի երկրի պաշտպանության հանձնաժողովի ղեկավար նշանակվելն անհանգստություն է պատճառում Արեւմուտքին, քանզի սագմա կան մեքենայի ղեկավարումը հավասարազոր է իշխանության նվաճմանը, մինչդեռ իրավիճակը վերահսկելու նրա ունակությունը խիստ կասկածելի է:

Օզոնի շերտը կտրուկ նվազում է

Գիտնականներն ահազանգեցին, թե երկիրը պաշտպանող օզոնային շերտը, որ վերջին 13 տարիներին նոսրանում էր դանդաղորեն, վերջերս սկսել է կտրուկ նվազել, մեծ վտանգի առաջ կանգնեցնելով մարդկությանը:

Արեւմուտքը կասկածում է

Արեւմուտքի հետախուզական ծառայությունները կասկածում են, թե սերբերը, որոնք ծառանգել են Հարավսլավիայի բանակի սպառազինության մեծագույն մասը, փորձում են դեպի Աֆրիկայի երկրներ զենքի արտահանություն սկսել հունական որոշ ծովային ընկերությունների մասնակցությամբ:

Ռուսաստանը պահանջում է վճարել պարտքերը

Օրերս Ռուսաստանի մի պատվիրակություն Սանա այցելեց Եմենի իշխանությունների հետ քննարկելու այդ երկրի ռազմական պարտքերի խնդիրը: Ռուսները առայժմ համաձայն են բավարարվել 600 միլիոն դոլլարով (Եմենի ընդհանուր պարտքը 3.8 միլիարդ է), պայմանով, որ Եմենը վճարի կանխիկ դրամով:

Մտահոգություն

Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում երկարատեւ ներդրումներ կատարած արեւմուտքցիները մտահոգ են, քանզի այդ երկրներում ուժեղանում է արեւելյան Արեւմուտքի «ներխուժման» դեմ: Այդ երեւույթը նկատվում է նաեւ Հունգարիայում, որտեղ օտարերկրացիների ներդրումներն ավելի զգալի են:

Արժեզրկումը 46,5 տոկոս

Լիտվայի Հանրապետության վիճակագրության դեպարտամենտը հաղորդեց, որ ընթացիկ տարվա առաջին եռամսյակում արժեզրկումը հանրապետությունում կազմել է 46,5 տոկոս: Միայն մարտ ամսին սպառողական ապրանքների եւ ծառայությունների գներն աճել են 21,4 տոկոսով: Սնարք

Հանցագործության աճը մտահոգում է

Ինչպես ցույց տվեց Բավարիայի պետական համալսարանի հասարակագիտության ամբիոնի կողմից անցկացված հասարակական հարցումը, ուկրաինայի բնակիչներին ավելի շատ մտահոգում են հետեւյալ խնդիրները. հանցագործության աճը (հարցման ենթարկվածների 52,6 տոկոսը), տնտեսական ճգնաժամը (46,2 տոկոս), գործազրկությունը (43 տոկոս), անիշխանությունը երկրում (33,3 տոկոս), բարեկեցության նվազումը (24,4 տոկոս), Ռուսաստանի հավանական փլուզումը (18 տոկոս): Սնարք

Թաթարները վերադառնում են Ղրիմ

1993 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Ղրիմում բնակվում էր 204 հազար թաթար: Առաջին եռամսյակում նրանց թիվն ավելացել է եւս 10 հազարով: Դրա հետ մեկտեղ թերակղզի թաթարների վերադառնալու տեմպերը նկատելիորեն նվազել են: Դա պայմանավորված է ոչ միայն վերաբնակության հետ կապված խնդիրներով, այլեւ գաղթականների թվի նվազմամբ (ԽՍՀՄ բնակչության վերջին մարդահամարի տվյալներով, երկրում ապրում էր 230 հազար ղրիմյան թաթար): Այժմ այդ ազգության ներկայացուցիչները կազմում են Ղրիմի բնակչության մոտ 8 տոկոսը: Սնարք

Մշակույթ

Գ. Խանջյան. «Պետությունը պետք է տեր կանգնի մեր մշակույթին»

1981-ի աշնանային օրերին մարդիկ խումբ-խումբ, կարծես ուխտի, պատսպարանայնության էին գնում Նկարչի տուն, ցուցադրվում էին Գրիգոր Խանջյանի «Վարդանանք» եւ «Հայոց այբուբենը» գոբելենների համար արված նախանկարները: Արանց զործած գեղարվեստական ազդեցության ուժը եւ առաջացրած հայրենասիրական վերելքն աննախադեպ էին: Մինչ այդ նկարիչն առավել հայտնի էր իր գրքային նկարազարդումներով: Դեռ դպրոցական նստարանից շատերս Աղասու կերպարն ընկալեցինք նրա պատկերած գրաֆիկական թերթերով: Իսկ Պարույր Սեւակի «Անլռելի զանգակատուն» նրա ձեւավորումները, առանց չափազանցության, երեւույթ դարձան հայ գրքի պատմության մեջ: Այդպիսին է Գրիգոր Խանջյանն իր բազմաժանր ստեղծագործությամբ, արդեն դասական դարձած իր նկարներով: Նա, ինչպես ինքն է ասում, նկարիչ է «բառիս լայն իմաստով»: Իսկապես, նրան խորթ չեն ոչ բազմաֆիգուր կոմպոզիցիոն գործերը, ոչ բնանկարը, ոչ դիմանկարը: Չկա մի բնագավառ, որտեղ իր մասնիկը կամ վրձինն օգտագործած չլինի նկարիչը: Լինի այն գինու շշի պիտակ թե «Էջմիածին» ամսագրի շապիկ, նորաբաց թանգարանի փայտե դռ-վագրված դուռ թե մարզահամերգային համալիրի հսկա վարագույր:

Հավանաբար քչերը գիտեն, որ նրա վրձնած «Հայոց տիրամայրը մանկան հետ» նկարը վերջերս իր պատվավոր տեղը գրավեց Ս. Էջմիածնի մայր տաճարում փոխարինելով Գրիգոր Շլդյանի աշխատանքին: «Մեր անկախության տիրամայրը», այսպես անվանեց այն Վազգեն Ա կաթողիկոսն իր օրհնության խոսքում: Այսօր էլ նկարչի արվեստանոցի նկարակալի վրա ընդամենը օրերս ավարտված Տիրամոր նոր նկարն է, նախատեսված Նյու Յորքի հայոց եկեղեցու համար:

Արվեստագետը հեռու չի մնացել գեղարվեստական-հասարակական գործունեությունից: Ժամանակին արժանացել է հնարավոր գրեթե բոլոր պարգեւներին եւ տիտղոսներին: Եղել է ԽՍՀՄ ժողովրդական նկարիչ, պետմրցանակների կոմիտեի անդամ: Երբ 1962-ին ընտրվեց նախկին Խորհրդային Միության Գեղարվեստական ակադեմիայի թղթակից, ապա իսկական անդամ, ամենաերիտասարդն էր իր գործընկերների մեջ: Մինչեւ այս կայսրության փլուզումը ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր էր, եւ առաջինն էլ հայ ընտրյալներից հրապարակավ հրաժարվեց դրանից՝ «իբրեւ բողոքի նշան ժողովրդի հանդեպ տարվող քաղաքականության»:

Զրույցը նկարչի հետ, որքան էլ որ փորձում էինք այն ուղղել զուտ արվեստի հունը, միեւնույն է, հանկարծ ձեռք էր բերում քաղաքական երանգներ եւ շարունակվում այդ ոգով: Դե, ի՞նչ արած, այդպիսին են մեր ժամանակի իրողությունները: Նաեւ նկարիչն է իր խառնվածքով այդպիսին:

– Պրն. Խանջյան, Դուք հավանաբար շատ զղջացիք ԽՍՀՄ փլուզման համար, չէ՞ որ կորցրիք Ձեր բազում տիտղոսները եւ ոչ միայն դրանք:

– Ամենեւին: Դեռ այդ փլուզումից մեկ տարի առաջ էի իմ գործընկերներին ասում այդ տիտղոսները հանելու մասին՝ շատ լավ իմանալով, որ եթե առաջարկս անցնի, առաջինը ես եմ տուժելու: Արվեստագետները տիտղոսներով չէ, որ հիշվում են մշակույթի պատմության մեջ: Մի բան կարող եմ ասել, ապրելով հին հասարակարգի օրոք, ես զիջումների երբեք չեմ գնացել, թեեւ այն ողջակիզ-թելադրվում էր: Լինելով հայ ժողովրդի մի զավակը՝ փորձել եմ գնալ ազգային մեր աշխարհի, հոգեբանության, մարդկային փոխհարաբերությունների բացահայտման ճանապարհով: Պետական մրցանակի եմ արժանացել ոչ թե Լենինին նկարելով, այլ «Անլռելի զանգակատուն» նկարազարդման համար: Երբ նկարեցի «Վարդանանք»-ը եւ վերատպությունն ուղարկեցի Մոսկվա, ինձ ասացին. «Մենք չենք կարող սա տպագրել, որովհետեւ նրա մեջ տերտերներ կան»: Ես պատասխանեցի. «Երբ 5-րդ դարում բոլշեւիկներ լինեին, նրանք էլ մեջը կլինեին»: Այդտեղ պատկերված քաղաքական եւ ոչ մի գործիչ չկա, բոլորը մեր մշակույթի երախտավորներն են:

Միաժամանակ գտնում եմ, որ բռնապետական կոչվող այդ համակարգում քիչ չէին առավելությունները ստեղծագործողների համար. պետ-

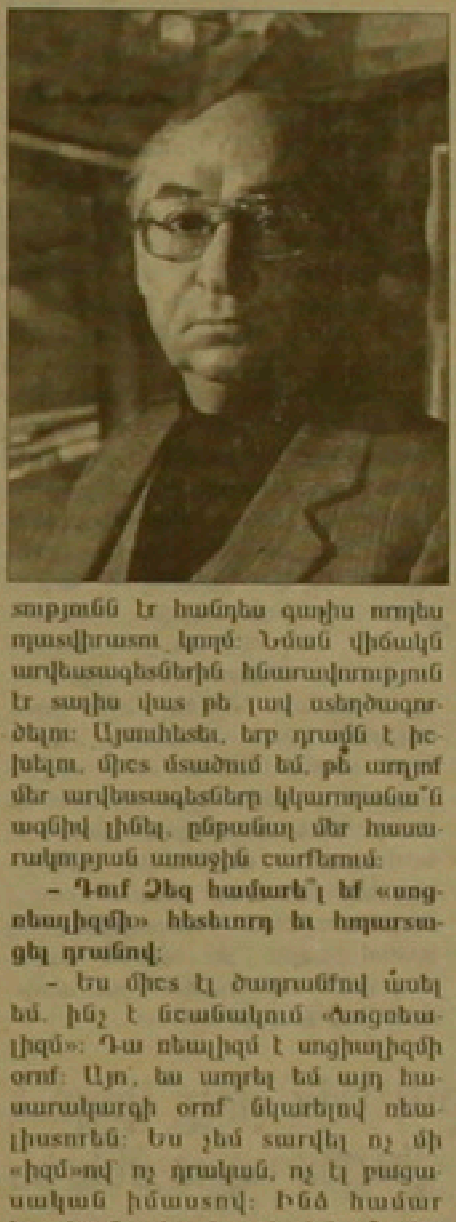

տությունն էր հանդես գալիս որպես պատվիրատու կողմ: Նման վիճակն արվեստագետներին հնարավորություն էր տալիս վաստակ թե լավ ստեղծագործելու: Այսուհետեւ, երբ դրանք է իշխելու, միշտ մտածում եմ, թե արդյոք մեր արվեստագետները կկարողանա՞ն ազնիվ լինել, ընթանալ մեր հասարակության առաջին շարքերում:

– Դուք Ձեզ համարե՞լ եք «սոցռեալիզմի» հետեւորդ եւ հոյարտացել դրանով:

– Ես միշտ էլ ծաղրանքով մտել եմ, ինչ է նշանակում «Սոցռեալիզմ»: Դա ռեալիզմ է սոցիալիզմի օրոք: Այո, ես ապրել եմ այդ հասարակարգի օրոք՝ նկարելով ռեալիստորեն: Ես չեմ տարվել ոչ մի «իզմ»-ով՝ ոչ դրական, ոչ էլ բացասական իմաստով: Ինձ համար հասկանալի չէ, թե ինչո՞ւ ես չպետք է պատկերեմ այն, ինչ տեսնում եմ՝ իմ մեկնաբանությամբ, այլ պիտի փորձեմ ինչ-որ տարօրինակ ու անհասկանալի ձեւերով չարչարել դիտողին՝ ընկալել տալու համար իմ «փիլիսոփայությունը»:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում այսօրվա պայմանները ստեղծագործողի տեսանկյունից:

– Պատմությունը մեզ տվել է վերջին հնարավորությունը պետություն դառնալու՝ ազատ ու անկախ, եւ ամենք դժվարանում ենք գնալ այդ ճանապարհով: Բոլորս անցել ենք բիզնեսի, բայց մենք ի՞նչ պիտի տանք աշխարհին, որ մեզ հետ հաշվի նստեն: Թույլերի եւ խնդրողների հետ ո՞վ է հաշվի նստում, որ նրանք նստեն: Քաղաքական շատ գործիչներ մտածում են, որ եթե վաղը էներգիա լինի, հաց լինի, ամեն ինչ տեղը կընկնի: Այդպես չէ սակայն: Գիտենք շատ զարգացած ու առաջավոր երկրներ, որոնք հիգնոր սենդի մարզում չեն փայլում, այնտեղ մշակութային հրաշքներ չեն ծնվում: Ուրեմն, մեր պետությունը նույնիսկ այս դժվարին պայմաններում պետք է անպայման գտնի իր արվեստագետներին, տեր կանգնի մեր մշակույթին: Չէ՞ որ մենք հնուց մշակութային ազգ ենք եղել: Թե չէ, սպասենք մինչեւ հզորանանք տնտեսապես, նոր ուշադրություն դարձնենք տաղանդներին, ուշ կլինի: Վախս այն է, որ եթե չսնվեն տաղանդները, նրանք կարող են չորանալ:

– Ինչով Դուք ստեղծագործո՞ւմ եք այս օրերին:

– Այո, ձմռան ցուրտ օրերին, ցածր ջերմաստիճանի տակ ես պատրաստեցի Նյու Յորքի ս. Վարդան եկեղեցու համար մի նոր Աստվածամայր, որը պիտի դրվի այնտեղ՝ իր հետ տանելով մայր հայրենիքի հողն ու լույսը:

Իսկ այժմ ուշադրությանս կենտրոնում հիմնականում «Կասկադ» կոչվող կառույցի որմնանկարչական աշխատանքներն ավարտելն է: Հավանաբար սա կլինի իմ կարողի երգը, որ ուզում եմ իմ ձեռքերով կատարել ու ավարտին հասցնել: Դրանք լինելու են երեք որմնանկարներ, որոնք հայտնի են մեր ժողովրդին: Վերջինը «Վերածնունդ» անունն է կրում: «Այբուբենը» սկսել եմ անցյալ տարի: Սպասում եմ օրերը լավ տաքանան, որ շարունակեմ այն: Ես հավատում եմ, որ մենք կունենանք եւ պետություն, եւ պետականություն, եւ ուժեղ կլինենք, եւ ազատ: Տոկալ է պետք, դա բոլորիս պարտքն է:

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«Երազանք»-ը շարունակում է զարմացնել

Նախորդ օրը «Մալաթիա-Կիլիկիա»-ՀՄԸՄ հանդիպումով մեկնարկեց Հայաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջնության երրորդ տուրը: Ընտրիչները կրկին իր բարձրության վրա էր՝ երեք անպատասխան գնդակ անցկացնելով մրցակցի դարպասը: Գնդակները խփեցին Գեղամ Հովհաննիսյանը, Հայկ Սարգսյանը եւ Սուրեն Չախալյանը:

Երեկ կայացած հանդիպումները բերեցին հետեւյալ արդյունքները.

«Կոտայք»-«Բանանց» 0:4
Ա. Գյուլբուդաղյանց, Ա. Կոստանդյան, Անդ. Հովսեփյան, Ա. Բարսեղյան

«Արարատ»-«Կանազ» 1:1
Ա. Շահգելդյան («Արարատ»), Արթ. Վարդանյան («Կանազ»)

«Զվարթնոց»-«Վան» 1:3
Ս. Բաբայան («Զվարթնոց»), Ա. Եվդոկիմով («Վան»)

ՀՄՄ ՖԻՄԱ-«Երազանք» 0:0

«Քասախ»-«Նաիրիտ» 1:0

«Ցեմենտ»-«Իմպուլս» 4:2
Արմ. Աբրահամյան, Ա. Փախլեւանյան, Է. Խաչատրյան, Հովհ. Թումբարյան («Ցեմենտ»), Գ. Եղիազարյան, Ռ. Հակոբյան («Իմպուլս»)

Մրցաշարային աղյուսակը ապրիլի 27-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Արարատ	5	3	2	1	0	9-1
2. ՀՄՄ ՖԻՄԱ	5	3	2	1	0	9-1
3. Երազանք	5	3	2	1	0	7-4
4. Բանանց	4	2	2	0	0	10-0
5. Վան	4	3	2	0	1	10-4
6. Շիրակ	4	2	2	0	0	7-1
7. ՀՄԸՄ	4	2	2	0	0	6-0
8. Ցեմենտ	3	3	1	1	1	4-4
9. Զվարթնոց	2	3	1	0	2	4-6
10. Կոտայք	2	3	1	0	2	2-6
11. Քասախ	2	3	1	0	2	3-8
12. Նաիրիտ	1	3	0	1	2	0-5
13. Կանազ	1	3	0	1	2	6-12
14. Իմպուլս	0	3	0	0	3	3-12
15. Մալաթիա-Կ.	0	3	0	0	3	0-16

Պ. Գեւորգյան

Ք. Փոլադյանի հուշամրցաշար

Մայիսի 15-ին Երեւանի Շենգավիթի շրջանի N 2 մանկապատանեկան մարզադպրոցի խաղադաշտում կկայանա 14 տարեկան պատանիների (1979 թ. ծնված) հավաքական թիմերի Քաջար Փոլադյանի անվան ավանդական հուշամրցաշարը: Մրցաշարի հովանավորն է «Այր-Բեն-Գին» բարեգործական հիմնադրամը, որի նախագահն է Յուրի Վարդանյանը: Մրցաշարին մասնակցել կարող են մանկապատանեկան մարզադպրոցի թիմերը, որոնց մասնակցությունը կարժենալ 10 հազար ռուբլի վարձը: Հավաքված գումարի 60 տոկոսը կտրամադրվի մրցանակային հիմնադրամին: Բացի գլխավոր մրցանակներից, նախատեսված են նաեւ առանձին մրցանակներ առավել աչքի ընկած ֆուտբոլիստների համար, գումարի մյուս մասը կծախսվի կազմակերպչական աշխատանքների վրա: Մրցաշարում կկիրառվի միավորների նոր հաշվարկ, որը, ինչ խոսք, արժանի է ուշադրության: Հաղթանակի համար թիմերին տրվելու է 4 միավոր, պարտության դեպքում միավոր չի տրվում, իսկ եթե խաղն ավարտվի ոչ ոքի, կնշանակվեն 11 մետրանոց տուգանային հարվածներ: Այդ դեպքում հաղթողին կտրվի 2 միավոր, իսկ պարտվողին 1: ■

Վճռական հանդիպումները առջեւում են

Շարունակվում են 1994 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության (ԱՄՆ) ընտրական փուլի հանդիպումները:

Կարիբյան ավազանի երկրների խմբային մրցաշարում Մեքսիկայի հավաքականը 4:0 խոշոր հաշվով առավելության հասավ Կանադայի հավաքականի նկատմամբ:

Եվրոպական խմբերում տեղի ունեցավ մեկ հանդիպում: 4-րդ խմբի աղյուսակը եզրափակող երկու թիմերի Կիպրոսի եւ Ֆարերյան կղզիների հանդիպումը 3:1 հաշվով հաղթանակ բերեց առաջինին: Հանդիպումն այնքան էլ էական նշանակություն չուներ այս խմբում ընդգրկված թիմերի մրցաշարային աղյուսակի տեղաբաշխման համար: Չորս հավաքականներ՝ Բելգիան, Ռումինիան, Ուելսը եւ Չեխո-Սլովակիան հավակնում են վիճարկվող երկու ուղեգրերին:

4-րդ խմբի մրցաշարային աղյուսակը

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բելգիա	12	7	6	0	1	12-3
2. Ռումինիա	9	6	4	1	1	19-5
3. Ուելս	6	5	3	0	2	10-7
4. Կիպրոս	5	7	1	1	5	5-12
5. Չեխո-Սլովակ.	4	4	1	2	1	7-4
6. Ֆարերյան կղ.	0	6	0	0	6	1-25

Ընդհանուր առմամբ եվրոպական խմբերում վիճարկվում է 13 ուղեգիր, եւս մեկ ուղեգիր տրամադրված է նախորդ իտալական առաջնության հաղթող Գերմանիայի հավաքականին:

Ապրիլի 28-ին եվրոպական բոլոր վեց խմբերում հերթական տասը հանդիպումները կանցկացվեն, որոնք որոշ

հստակություն կմտցնեն մրցաշարային աղյուսակներում:

1-ին խումբ
Պորտուգալիա-Շոտլանդիա
2-րդ խումբ
Անգլիա-Հոլանդիա
Նորվեգիա-Թուրքիա
Լեհաստան-Սան Մարինո
3-րդ խումբ
Իռլանդիա-Դանիա
Իսպանիա-Հյուս. Իռլանդիա
4-րդ խումբ
Չեխո-Սլովակիա-Ուելս
5-րդ խումբ
Ռուսաստան-Հունգարիա
6-րդ խումբ
Ֆրանսիա-Շվեդիա
Բուլղարիա-Ֆինլանդիա

ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Համառոտ

ԱՐԴԵՆ ՈՂՋՈՒՆՈՒՄ ԵՆ ԵԼՑԻՆԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

Սպիտակ տան մամուլի քարտուղար Մայերսը «ողջունող» է անվանել համառուսաստանյան հանրաքվեի նախնական արդյունքներին առնչվող հաղորդումները: «Ինչպես թվում է, ասել է նա լրագրողների հետ զրուցելիս, Բորիս Ելցինը հաջողություն է ունեցել նախագահին վստահություն հայտնելու հարցում»:

Ճապոնիայի վարչապետ Միյաձավան լրագրողներին ասել է, թե ինքը ողջունում է Ռուսաստանի հանրաքվեի նախնական արդյունքները, որոնց համաձայն նախագահ Ելցինը հաստատապես վստահության է արժանանում: «Ես կարծում եմ, դա արտացոլում է Ռուսաստանում ժողովրդավարական բարեփոխումների քաղաքականությանը ցույց տրվող աջակցությունը», ասել է Միյաձավան:

Հանրաքվեի ժամանակ Բ. Ելցինի հաղթանակի հանդեպ հեռուստահարցազրույցում վստահություն է հայտնել ԳՖՀ արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը: Ընդգծելով, որ նախագահ Ելցինին պաշտպանում են թե Ռուսաստանի բնակչությունը եւ թե Արեւմուտքի երկրները, Քինկելը միաժամանակ նախազգուշացրել է Ռուսաստանի տնտեսական վերափոխումների ընթացքի հարցում ավելորդ լավատեսությունից: Դա տեւական գործընթաց է, ասել է նա, հարկավոր են անցումային փուլեր:

«Նյու Յորք թայմզ»-ը գրում է. «Ամբողջ Ռուսաստանի ընտրողները ամենայն հավանականությամբ կիրակի օրը կայացած հանրաքվեի ընթացքում վստահորեն քվեարկել են նախագահ Բ. Ն. Ելցինին վստահություն հայտնելու օգտին: Սակայն դեռ նախնական արդյունքների պարզվելը, երկրում իշխանության պայքարի երկու հակամարտ կողմերն սկսել են գոտեմարտի պատրաստվել դրանց մեկնաբանման առնչությամբ: Ամենայն հավանականությամբ, նախագահի եւ խորհրդարանի միջեւ նոր կասադի մենամարտն անխուսափելի կլինի: Քիչ հավանականություն կա, թե մոտ ապագայում համագումարը կամովին կհամաձայնի ժողովրդի կամքի պես արտահայտմանը եւ ընտրությունների կոչին: Սակայն չնայած այն բանին, որ հանրաքվեն չի խոստանում Ռուսաստանի քաղաքական եւ տնտեսական դժվարությունների շուտափույթ լուծում, այն իրենով նշանավորում է երկրի վերակառուցման չափազանց կարեւոր շրջադարձային կետ: Հենց այն փաստը, որ այդքան մեծ թվով ռուսաստանցիներ պատրաստակամություն են հայտնել պատասխան տալու քվեարկության դրված բարդ հարցերին, ցույց տվեց, որ մարդիկ քաղաքական անտարբերության մեջ չեն ընկել, որը կանխագուշակում էին բազմաթիվ մեկնաբաններ եւ քաղաքական գործիչներ»:

«Վաշինգտոն պոստ»-ի հոդվածում ասվում է. «Թվում է, նախագահ Ելցինը կիրակի օրը ժողովրդի վստահության լուրջ քվե է ստացել: Ընտրական տեղամասերում «Վաշինգտոն պոստ»-ի եւ ամերիկյան մի շարք ուրիշ թերթերի անցկացրած հարցման համաձայն, հանրաքվեի մասնակիցների մոտ 2/3-ը վստահություն է հայտնել անձամբ նախագահին, իսկ մոտավորապես 58 տոկոսն արտահայտվել է տնտեսական բարեփոխման նրա կուրսի օգտին»:

«Ռուսները սարի պես կանգնում են Ելցինի թիկունքին», ապրիլի 26-ին առաջին էջում այս խորագիրն է զետեղել «Լիբերասիոն» թերթը, որն ընդգծում է. «Դատելով առաջին նախնական գնահատումներից, ռուսաստանցի ընտրողները ճշտիվ հետեւել են այն հանձնարարականներին, որոնք տվել էր «Ելցինի թիմը» հանրաքվեի նախապատրաստման ընթացքում: Ընտրողները լայնորեն աջակցել են նախագահին, որի դիրքերն ամրապնդվել են: Ըստ առաջին տվյալների, Ելցինի ձեռք բերած հաջողությունը ցույց է տալիս, որ ռուսաստանցիները հրաժարվում են ետ վերադառնալ հակառակ նրանց կոչերին, ովքեր կարոտել են նախկին կոմունիստական վարչակարգին:

Դրա հետ մեկտեղ Ռուսաստանի հանրաքվեի արդյունքները բնավ չեն նշանակում, թե բոլոր խնդիրները լուծված են: Ելցինի հակառակորդները այն մարդկանցից չեն, որոնք կարող են սփոփեցնել համաժողովրդական քվեարկության արդյունքները, որոնք, նրանց կարծիքով, այնքան էլ ծանրակշիռ չեն: Նրանց լավագույն զենքը Ռուսաստանի տնտեսության վատ վիճակն է»:

Ֆրանսիական TF-1 հեռուստածրագրի թղթակիցը բերել է հանրաքվեի արդյունքների նախնական գնահատումները: «Եթե այդ գնահատումները հաստատվեն, ասել է նա, ապա հնարավոր կլինի խոսել Բորիս Ելցինի հաղթարշավի մասին: Ռուսաստանի նախագահի օգտին արտահայտվել է քվեարկողների երեք քառորդը, երկու երրորդն ուզում է բարեփոխումների զարգացում, չորս հինգերորդը՝ վաղաժամկետ խորհրդարանային ընտրություններ: Սակայն պարզ է, որ հանրաքվեից հետո իշխանության համար պայքարը կշարունակվի»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Խասբուլատով. «Խորհրդարանին հաշվետու կառավարություն»

Երբ նախագահ Բորիս Ելցինին վստահություն հայտնի ընտրողների ցուցակի մեծ մասը, այսինքն մոտավորապես 53 միլիոն մարդ, ապա նա իրավունք կունենա պահանջել սահմանադրության մեջ կատարել շատ լուրջ փոփոխություններ, եւ համագումարը պարտավոր է հաշվի առնել նրա կարծիքը, քանզի դա ժողովրդի կամքն է, շաբաթ օրը «Ռոսիա» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում խոստովանեց Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը: Բայց երբ նախագահին պաշտպանի հանրաքվեին մասնակցողների պարզ մեծամասնությունը, ապա դա սահմանադրական հետեւանքներ չի ունենա, եւ «մենք բոլորս չենք տա նահանջել սահմանադրությունից եւ օրենքներից»:

Ռուսլան Խասբուլատովն ասաց, թե օրենսդիրների եւ գործադիր իշխանության տարաձայնությունների հիմքում ընկած են տնտեսական բարեփոխման հարցերը եւ առաջին հերթին «այդ չարաբաստիկ սեփականաշնորհումը»: Երկիրը ճգնաժամից դուրս բերելու համար հարկավոր է կազմել ազգային համաձայնության կառավարություն, որը հաշվետու կլինի խորհրդարանին:

Նախագահին, գտնում է նա, «հարկավոր է շնորհել պետության ղեկավարի տիտղոս, բայց նա չպետք է լինի գործադիր իշխանության ղեկավար»:

Սնարկ

Լուրերի հոսք

Պատժամիջոցները խստացվում են

Լատվիայում խստացվում [illegible] ռենի խախտման համար նախատեսված պատժամիջոցները: Այսուհետեւ այն պաշտոնյաները, որոնց թողտվությամբ լույս են տեսնում ոչ լատիշերեն գրված հայտարարություններ, ցուցանակներ եւ սեղանային գրություններ, կտուգանվեն 15 հազար ռուբլիով: Նման պատժամիջոց է նախատեսված առանց պետական լեզվի կենտրոնի թույլտվության լեզու լրատվությունը այլ լեզուների թարգմանելու դեպքում: Ավելի խիստ կպատժվեն այն ղեկավարները, որոնք աշխատանքի կընդունեն օրենքով նախատեսված մակարդակով պետական լեզվին չտիրապետող անձանց: Նրանք կտուգանվեն 20 հազար ռուբլու չափով:

Սնարկ

Սպանություն ընտրական տեղամասում

Ապրիլի 25-ին Իրկուտսկի թիվ 2 ընտրական տեղամասում հայտնաբերվել է հանրաքվեի հանձնաժողովի անդամներից մեկի դիակը բռնի մահվան հետքերով: Դրանից մի քանի ժամ առաջ կալանավորվել էր միլիցիայի մի աշխատակից: Ըստ նրա ցուցմունքների, գիշերը տուժածի եւ ամբաստանյալի համատեղ հերթապահության ժամանակ իրենք երկուսով լավ խմելուց հետո սկսել էին «ուսումնասիրել» միլիցիոների զենքը: Դրա հետեւանքով տեղի էր ունեցել կրակոց, որից մահացել էր ընտրական հանձնաժողովի անդամը:

Սնարկ

Լիտվա. Դոլարով կարելի է ծանրոց առաքել

Լիտվայի Հանրապետության կապի եւ ինֆորմատիկայի նախարարությունը մայիսի մեկից մտցնում է փոստային ծառայությունների շատ տեսակների նոր սակագներ: Երբ հանրապետության տարածքում նամակների եւ ծանրոցների առաքումը ավելի թանկ կնստի, բայց կտրոններով, ապա միջազգային փոստային առաքումների դիմաց հարկ կլինի վճարել ազատ փոխարկելի արժույթով: Լիտվայից կարելի է ծանրոցներ առաքել Ռուսաստան եւ ԱՊՀ երկրներ: Սակայն օդանավով Ռուսաստան մինչեւ մեկ կգ ծանրոց կամ ծրար ուղարկելու համար հարկ կլինի վճարել ամերիկյան 13,13 դոլար: Մինչեւ 3 կգ բեռի առաքումը Ռուսաստան կարժենա 18,18, մինչեւ 5 կգ բեռինը՝ 24,14 դոլար:

Սնարկ

Ռոստրոպովիչը կվճարի փորձագետների ծախսերը

Մստիսլավ Ռոստրոպովիչը պատրաստ է իր վրա վերցնել այն ծախսերը, որոնք կապված են 1991 թ. Եկատերինբուրգի շրջակայքում հայտնաբերված Նիկոլայ 2-րդ ցարի աճյունի ստուգման փորձաքննության նպատակով ռուս փորձագետների Ճապոնիայի Օցու քաղաք մեկնելու հետ: Այդ քաղաքի թանգարանում են գտնվում Նիկոլայ 2-րդի հետ կապված որոշ իրեր, որոնց վրա պահպանվել են արյան հետքեր այն միջադեպից հետո, երբ նրա վրա հարձակում կատարվեց 1891 թ. Ճապոնիա կատարած այցի ժամանակ: Ցարական ընտանիքի անդամների ստուգմամբ զբաղվող ռուս փորձագետները փետրվարին դիմել էին Սիգայի պրեֆեկտուրայի իշխանություններին խնդրելով թանգարանային ցուցանմուշները օգտագործել ծագումնաբանական վերլուծության համար:

Սնարկ

Նիկոլայ Ռիժկովը կողմ է վերընտրություններին

«Ես վախենում եմ, որ այս հանրաքվեից հետո ժողովրդի մեջ պառակտում կառաջանա. ոմանք կողմնակից կլինեն մի բանի, մյուսները՝ ուրիշ բանի», ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց նախկին ԽՍՀՄ վարչապետ Նիկոլայ Ռիժկովը քվեարկությունից առաջ: Նա գտնում է, որ ժողովուրդը չի պաշտպանի Ռուսաստանի ղեկավարության տնտեսական քաղաքականությունը, ինչպես նաեւ կարտահայտվի նախագահի եւ ժողպատգամավորների վերընտրության օգտին:

Ն. Ռիժկովի կարծիքով, ժողպատգամավորների համագումարը պետք է գոյություն ունենա մինչեւ պատգամավորների վերընտրությունը, եւ համագումարին պետք է փոխարինի 700 մարդուց ոչ մեծ թվակազմ ունեցող երկպալատ խորհրդարանը: Միութենական կառավարության նախկին ղեկավարը հայտարարեց, թե այսօր վաղաժամկետ է համարում իր թեկնածության առաջադրումը որեւէ ընտրությունում, թեեւ դա չի բացառվում ապագայում:

Սնարկ

Բարքեր

Արտասահման են տարվում սամարացի աղջիկներ

Դաշնակցային Ռուսաստանի անվտանգության նախարարության Սամարայի վարչության աշխատակիցները մարզկենտրոնում բացահայտել են սամարացի աղջիկների «արտահանման» ցանց: Մաքսանենգության եւ կաշառակերության դեմ պայքարի բաժնի աշխատակից Ալեքսանդր Սոլիֆդրոնովը ՌԻԱ-ի թղթակցին պատմեց, որ անցյալ տարվա աշնանն անդրկովկասցի երկու հյուրեր Հունաստանի բարերում աշխատելու համար հավաքագրել էին սամարացի յոթ աղջիկների: Ուրիշի անձնագրերով Հունաստան տարված աղջիկներից յուրաքանչյուրին վաճառել էին 1000 դոլարով: Նոր «տերերը» սամարուհիներին ստիպել էին զբաղվել պոռնկությամբ:

Առայժմ կարողացել են տուն վերադառնալ նրանցից միայն երկուսը: Նրանց պատմածներից դատելով, այդ ցանցը, ցավոք, գործում է վաղուց եւ բավական հաջող:

Այս կապակցությամբ ի հայտ է եկել վարկած, որի համաձայն որոնվող շատ աղջիկներ իրականում վաճառվել են արտասահմանում: Նրանց գտնելն անհնար է, քանի որ նրանք արտասահման են տարվում ուրիշի անձնագրերով:

Սնարկ

«ԿԱՊՐՈԼԻՏ» ֆիրման եւ «ԲԻՈԿՈՆՎԵՐՍԻԱ» ասոցիացիան

Զրվեժ ավանի պահեստից վաճառում են կենսահումուս:
Մեծածախ գնորդների համար սահմանված է 20 տոկոս զեղչ:

Վճարը ցանկացած ձեւով

Հեռախոսներ՝ 27-81-91, 58-04-26, 58-54-27, 56-83-31:

Վերականգնման եվ զարգացման բաժնետիրական կոմերցիոն բանկ

ՇԱՐԳԵԼԻ ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՎ ՊԱՐՈՆԱՅՔ

Վերականգնման եւ զարգացման բանկը առաջարկում է Ձեզ տարադրամի փոխանակման կետեր:

Մեր գրասենյակների հասցեներն են.
I. Պարոնյան 10 (Լենի փողոցի անկյունում), հեռ. 53-85-78
II. Մաշտոց 42ա (դրամարկղի հետեւում), հեռ. 53-57-96
Աշխատանքային ժամերը՝ 9-ից 18-ը

ԲԱՐԻ ԳԱԼՈՒՍՏ

ԻՆԿՈ

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է արագ դրամական փոխանցումներ Դաշնակցային Ռուսաստանից Ուկրաինա, Հայաստանից Ուկրաինա, Ռուսաստանից Հայաստան եւ Հայաստանից Ռուսաստան:
«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղի հասցեն է՝
Երեւան-10, Վազգենի Ակադեմիայի(?) Ամիրյան փողոց) 2/8 (1-ին հարկ), հեռախոս 56-59-74, 56-07-51, 56-37-25:

PUBLISET

ԱՐԱԳԱ
АССОЦИАЦИЯ ДЕЛОВОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Ապրիլի 28-ին եւ մայիսի 1-ին, ժամը 12:00-ին կազմակերպվում են չվերթներ Երեւան-Չերկասի (Ուկրաինա) երթուղով: Մինչեւ 5 տարեկան երեխաների տոմսն անվճար է: Ընդունվում է նաեւ բեռների փոխադրում:

Տոմսերը վաճառվում են կենտրոնական ավիատոմսարկղերում

Տեղեկությունների համար զանգահարել 53.72.03 հեռախոսահամարով:

PUBLISET

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱԱԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ սաղատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@